

דברי הכנסת

ישיבה מיוחדת

הישיבה התשעים-ושש של הכנסת השלוש-עשרה
יום חמישי, ז' בסיוון התשנ"ג (27 במאי 1993)

ירושלים, הכנסת, שעה 11:02

תוכן העניינים

בחירת מבקר המדינה

בחירת נציגי הכנסת לוועדת מינויים לקאדים (מוסלמים)

שאלות בעל-פה

ניתוקן של שכונות שיח' סעד ואל-מוכבר

פינוי אתר הקרוונים בנחל בקע שבנגב

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

בחירת נציגי הכנסת לוועדת מינויים לקאדים (מוסלמים)

שאלות ותשובות

הרפורמה המבנית במשרד החוץ

החלטה בדבר הגדלת מספר שופטי בית-המשפט העליון

הצעה לסדר

הצעת חוק הנוטריונים (תיקון מס' 4) (אגרה שנתית), התשנ"ג-1993; הצעת חוק רואי חשבון (תיקון

מס' 5) (אגרה שנתית), התשנ"ג-1993

(קריאה ראשונה)

בחירת מבקר המדינה

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אני פותח את ישיבת הכנסת, יום חמישי, ז' בסיוון התשנ"ג, 27 במאי 1993. אפשר עוד לומר חג שמח? באסרו-חג, חג שמח לכולכם.

הייתי בישיבת ועדת החוץ והביטחון, ואמרתי שלוש פעמים למזכיר, שב-10:55 צריך לסיים את הישיבה.

אני רוצה להודיע על סדרי ההצבעה ועל סדר-היום שלנו היום. סדר-היום שלנו היום הוא בן שני חלקים: בחירת מבקר המדינה. אחר כך תהיה הפסקה וסדרת נושאים נוספים. הכול פרוס בפניכם.

ברשותכם, חברי הכנסת, אני רוצה לציין, שלפחות לשני עניינים העומדים על סדר-היום שלנו היום, על מנת שיעברו את ההליכים הפרלמנטריים, יש צורך ברוב חברי הכנסת. העניין האחד הוא בחירת מבקר המדינה, לפחות בסיבוב ראשון, ואחר כך יש לנו נושא אחר, תיקון חוק-יסוד: הממשלה.

שר האנרגיה והתשתית א' רובינשטיין:

זה מגיע היום להצבעה, אדוני היושב-ראש?

היו"ר ש' וייס:

רשום אצלי על סדר-היום.

שאול יהלום (מפד"ל):

היו"ר ש' וייס:

אני רק מציין לגבי איזה מקרים יש צורך ברוב מוחלט, דבר שמחייב לא רק נוכחות בבניין, אלא, הייתי אומר צמידות לאולם המליאה.

על סדר-יומנו, חברי הכנסת, בחירת מבקר המדינה. הבחירה חשאית. הוגשה לידי הצעת מועמדות אחת, והיא של הגברת מרים בן-פורת. היא נתמכת בידי 64 חברי הכנסת מכל סיעות הבית. להצעת המועמדות צורפה הסכמת המועמדת.

חברי הכנסת, משמאלה של בימת היושב-ראש מוצב תא הצבעה ובו פתקי הצבעה: שם המועמד, או פתק אחר, נגד, או נמנע, או פתק לבן. לכל אחד מכם יש ארבע אפשרויות. זה לא נושא לדיון. זה כלל שפעלנו לפיו כבר חמש שנים. לא כל נושא פה הוא נושא לדיון. כך נבחרה מבקרת המדינה לפני חמש שנים. זהו.

הפתק הרצוי על-ידכם יושם במעטפה. מזכיר הכנסת יקרא בשמות חברי הכנסת להצבעה, וכל חבר כנסת ישים את מעטפת ההצבעה בקלפי, המוצבת אף היא בסמוך.

על-פי חוק מבקר המדינה, ייבחר המבקר ברוב חברי הכנסת. זה ברור, לפחות בסיבוב הראשון.

בתום ההצבעה יעלו ויבואו חברי ועדת הקלפי, חברי הכנסת עוזי לנדאו, חיים אורון ותמר גוז'נסקי. ביקשתי מחבר הכנסת לנדאו לעמוד בראש ועדת הקלפי. הקלפי תימסר לידם, והם ימנו את הקולות, בלי שום התערבות אחרת, רק הם, נטו.

בתום הספירה יימסרו תוצאות ההצבעה לידי היושב-ראש. אני אכריז על בחירת המועמד לתפקיד מבקר המדינה, אם ייבחר או אם תיבחר. בסיבוב ראשון יש צורך ב-61 חברי כנסת לפחות.

חברי הכנסת מתבקשים להישאר באולם עד פרסום תוצאות ההצבעה, כי לפחות תיאורטית ייתכן שנזדקק לסיבוב שני.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב-ראש, יש לי הצעה לסדר.

היו"ר ש' וייס:

בבקשה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב-ראש, כדי שלא לפגוע בכבודה של המועמדת לתפקיד, וביודעי שרוב הבית, אם לא כל הבית, תומך במועמדותה, אני מציע לדחות את הבחירה ליום שני הבא, כדי שלא ייווצר מצב שהיא לא עברה בסיבוב הזה. זו תהיה פגיעה שלא מגיעה לה.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, נושא התאריך נבדק על-ידינו באופן מאוד יסודי בכמה ישיבות, בידיעתה של המבקרת.

החוק קובע כאן גבולות מדויקים, עד כדי כך שאנו עושים זאת באסרו-חג.

חיים אורון (מרצ):

היו"ר ש' וייס:

תוכל לקבל הסבר אצל מזכיר הכנסת. אולי לקראת הבחירה הבאה אפשר יהיה לשנות את החוק וליצור גמישות, מכיוון שכל הבחירות במועדים אלה מתנגשות איכשהו בחגים שונים, גם של חברי הכנסת הערבים, גם של חברי הכנסת הדרוזים, ואנחנו צריכים לכבד את כולם. גם לגבי קיום הישיבה באסרו-חג היו לנו לבטים, וקיבלנו אישור מכל הגורמים הדתיים. סיפור מסובך. אין לנו פתרון. תודה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה להתייחס לשבוע הבא.

היו"ר ש' וייס:

בבקשה, חבר הכנסת דראושה.

האם תהיה לנו פעם בחירה בלי הצעות לסדר?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה להתייחס לשבוע הבא, כאשר חג הקורבן של המוסלמים – – –

היו"ר ש' וייס:

זו הסיבה לכך שאנחנו לא מקיימים את ההצבעה הזו בשבוע הבא.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

בשבוע הבא חג הקורבן של המוסלמים, וכל חברי הכנסת המוסלמים לא יוכלו להיות כאן. אני מבקש שהכנסת תתחשב בעובדה הזו, שאנחנו לא נוכל להיות, ולכן לא לקיים בשבוע הבא הצבעות חשובות, שיכריעו לגבי כלל הציבור במדינת ישראל. אני מבקש להביא את זה לתשומת לבך.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, זה לא שייך להצבעה הזאת עכשיו.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אני מבקש לברך את המוסלמים בחג הזה, ואם אתה תוכל לעשות זאת.

היו"ר ש' וייס:

אני מברך בכל לב את המוסלמים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

יש הצעה שאני אזמין את חברי הכנסת מכל הבית. אני מזמין את כולם לבוא לאכסאל, ואני מבטיח שיהיה גם אוכל כשר לאלה שרוצים בכך.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. לטובת חברי הכנסת שאיחרו, אני מודיע על כך שההצבעה לבחירת מבקר המדינה מתחילה.

אדוני מזכיר הכנסת, בבקשה.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון: (קורא בשמות חברי הכנסת)

שמואל אביטל – אינו נוכח; רפאל אדרי – אינו נוכח; אהוד אולמרט – מצביע.

היו"ר ש' וייס:

מכיוון שחברי כנסת רבים הצטרפו אלינו בדקה האחרונה, אני חוזר ומודיע: אתם תמצאו ארבע אפשרויות, כחוק, שבאחת מהן תצטרכו לבחור, בעד, כלומר שם המועמדת היחידה שיש לנו, נגד, נמנע או פתק לבן.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון: (קורא בשמות חברי הכנסת)

אורי אור – אינו נוכח; חיים אורון – מצביע; דליה איציק – מצביעה.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, ההצבעה היא חשאית. העניין הובהר בשני מכתבים אישיים שכתבתי לכם, שלא לדבר על כך שזה על-פי החוק, וכל חבר כנסת, מקובל שידע את החוק עד תום.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון: (קורא בשמות חברי הכנסת)

מיכאל איתן – מצביע

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, מניסיון העבר, כדי שלא יהיו לנו יותר חברי כנסת מכפי שיש לנו, תשגיחו מאוד להכניס פתק אחד למעטפה – לא אומר לכם איזה – כדי שלא תיפסלנה מעטפות.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון: (קורא בשמות חברי הכנסת)

רפאל איתן – מצביע; רפאל אלול – מצביע; שולמית אלוני – אינה נוכחת; טלב אלסאנע – מצביע; אסעד אסעד – מצביע; יוסף בא-גד – מצביע; זאב בנימין בגין – אינו נוכח; פנחס בדש – מצביע; שלמה בוחבוט – אינו נוכח; אברהם בורג – מצביע; יגאל ביבי – מצביע; יוסף ביילין – מצביע; נעמי בלומנטל – מצביעה; בנימין בן-אליעזר – מצביע; אליהו בן-אלישר – מצביע; אליהו בן-מנחם – מצביע; שלמה בניזרי – אינו נוכח; עוזי ברעם – מצביע; תמר גוז'נסקי – מצביעה

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת סילבן שלום, אין מקובל לשוחח עם היציע. אנחנו בעד תקשורת, אבל לא בדרך כזאת.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון: (קורא בשמות חברי הכנסת)

שאול גוטמן – אינו נוכח; מיכה גולדמן – אינו נוכח; אלכס גולדפרב – מצביע; אלי גולדשמידט – מצביע; אפרים גור – אינו נוכח; מרדכי גור – מצביע; גדליה גל – מצביע; אריה גמליאל – מצביע; אלי דיין – מצביע; חיים דיין – מצביע; יעל דיין – אינה נוכחת; עבד-אלוהב דראושה – מצביע; אריה דרעי – מצביע; אברהם הירשזון – מצביע; שמואל הלפרט – מצביע; זבולון המר – מצביע; צחי הנגבי – מצביע; שבח וייס – מצביע; יוסף ונונו – מצביע; רחבעם זאבי – מצביע; נסים זווילי – מצביע; תופיק זיאד – אינו נוכח.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, תשתדלו שהשיחות בין שניים לא תגענה עד אלי. אני ממש לא מבין. אנשים מדברים זה ליד זה, במרחק של חצי מטר, ואני שומע.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון: (קורא בשמות חברי הכנסת)

עמנואל זיסמן – מצביע; אליעזר זנדברג – מצביע; וליד חאג' יחיא – מצביע; נעמי חזן – מצביעה; מיכאל חריש – מצביע; בנימין טמקין – מצביע; סאלח טריף – מצביע; שאול יהלום – מצביע; אברהם יחזקאל – מצביע; רן כהן – אינו נוכח; רענן כהן – מצביע; יוסי כץ – מצביע; לימור לבנת – מצביעה; מאשה לובלסקי – מצביעה; דוד לוי – אינו נוכח; יצחק לוי – מצביע; דוד ליבאי – מצביע; עוזי לנדאו – מצביע; יורם לס – מצביע; ענת מאור – אינה נוכחת; משה מאיה – מצביע; דוד מגן – מצביע; האשם מחאמיד – מצביע; רוני מילוא – מצביע; חגי מירום – מצביע; דוד מנע – מצביע; נואף מסאלחה – מצביע; יהושע מצא – מצביע; דן מרידור – מצביע; רון נחמן – מצביע; אורה נמיר – מצביעה; משה נסים – מצביע; בנימין נתניהו – מצביע; אסתר סלמוביץ – מצביעה; אפרים סנה – אינו נוכח; יוסף עזרן – אינו נוכח; עובדיה עלי – מצביע; שאול עמור – אינו נוכח; אברהם פורז – מצביע; חנן פורת – מצביע; משה פלד – מצביע; רפאל פנחסי – מצביע; מנחם פרוש – מצביע; שמעון פרס – מצביע; עמיר פרץ – מצביע; גדעון פת – מצביע; יאיר צבן – מצביע; דוד צוקר – מצביע; אביגדור קהלני – מצביע; חיים קופמן – מצביע; ישראל קיסר – מצביע; משה קצב – אינו נוכח; יצחק רבין – מצביע;

אברהם רביץ – מצביע; אמנון רובינשטיין – מצביע; חיים רמון – מצביע; אבנר חי שאקי – מצביע; גונן שגב – מצביע; גדעון שגיא – מצביע; אברהם שוחט – מצביע; משה שחל – מצביע; מאיר שטרית – אינו נוכח; שמעון שטרית – מצביע; דב שילנסקי – מצביע; סילבן שלום – מצביע; יעקב שמאי – אינו נוכח; יצחק שמיר – אינו נוכח; יעקב שפי – מצביע; אברהם שפירא – מצביע; אריאל שרון – מצביע; יוסי שריד – אינו נוכח; דן תיכון – מצביע

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, מזכיר הכנסת יחזור על שמות חברי הכנסת שבסיבוב הראשון לא היו באולם המליאה.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון: (קורא בשמות חברי הכנסת)

שמואל אביטל – מצביע; רפאל אדרי – מצביע; אורי אור – מצביע; שולמית אלוני – מצביעה; זאב בנימין בגין – אינו נוכח; שלמה בוחבוט – אינו נוכח; שלמה בניזרי – אינו נוכח; שאול גוטמן – אינו נוכח; מיכה גולדמן – אינו נוכח; אפרים גור – אינו נוכח; יעל דיין – מצביעה; תופיק זיאד – אינו נוכח; רן כהן – מצביע; דוד לוי – אינו נוכח; ענת מאור – אינה נוכחת; אפרים סנה – אינו נוכח; יוסף עזרן – מצביע; שאול עמור – אינו נוכח; משה קצב – אינו נוכח; מאיר שטרית – אינו נוכח; יעקב שמאי – אינו נוכח; יצחק שמיר – אינו נוכח; יוסי שריד – אינו נוכח.

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, האם יש מישהו מחברי הכנסת השוהה עכשיו באולם המליאה ולא נקרא להצבעה? אין.

לפיכך אני מזמין אל הבמה את חבר הכנסת עוזי לנדאו, שהואיל להסכים לעמוד בראש ועדת הקלפי שלנו, חבר הכנסת חיים אורון וחברת הכנסת תמר גוז'נסקי, בבקשה.

כל מעטפה שיהיה בה יותר מפתק אחד תיפסל.

חברי הכנסת, בינתיים אני רוצה למסור לכם על המשך סדר-היום שלנו. תהיה לנו הפסקה קצרה, לא ארוכה. אחרי זה יש לנו שוב בחירות חשובות של נציגי הכנסת לוועדת המינויים לקאדים. אודה לכם על השתתפות רחבה.

(הישיבה נפסקה בשעה 11:50 ונתחדשה בשעה 12:07).

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, נא לשבת. עוד מעט נמסור את התוצאות.

חברי הכנסת, אני רוצה קודם כול להודות לוועדת הקלפי שלנו, ליושב-ראש הוועדה, חבר הכנסת עוזי לנדאו, ולחברי הכנסת תמר גוז'נסקי וחיים אורון.

והרי התוצאות: השתתפו בהצבעה – 104 חברי כנסת. מספר הקולות הכשרים – 102. מספר התומכים במועמדת האחת שהיתה לנו, הגברת מרים בן-פורת – 78. מספר המתנגדים – 17. מספר הקולות הנמנעים – 5. מספר הפתקים הלבנים – 2.

אני רוצה קודם כול להכריז על כך שהגברת מרים בן-פורת נבחרה למבקרת המדינה, ולברך אותה. טקס ההשבעה יתקיים כחוק בעוד חודש ימים. תקבלו על כך הודעה.

אם כן, יש לנו מבקרת מדינה, יוצאת ונכנסת. ברכות חמות וברכות הצלחה בתפקידה. תודה לכם על ההשתתפות.

אני נועל את הישיבה המיוחדת. בעוד חמש דקות תתחיל ישיבה חדשה, עם נושאים חשובים נוספים. הישיבה נעולה.

(הישיבה נפסקה בשעה 12:12 ונתחדשה בשעה 12:23).

בחירת נציגי הכנסת לוועדת מינויים לקאדים (מוסלמים)

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, הנני מתכבד בזה לפתוח את ישיבת הכנסת – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אדוני היושב-ראש, הצעה לסדר.

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה רגע. קודם כול, אני רוצה להודיע מה הוא הסעיף הראשון שבסדר-היום שלנו. הסעיף הראשון בסדר-היום: בחירת נציגי הכנסת לוועדת מינויים לקאדים (מוסלמים).

מונחת לפני הצעה לסדר, שהוגשה בכתב ואושרה על-ידי יושב-ראש הכנסת. גם לך, חבר הכנסת דראושה, יש הצעה לסדר?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

כן.

היו"ר ד' שילנסקי:

התקנות מחייבות הגשה – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

זה רק משפט אחד, זו הערה.

היו"ר ד' שילנסקי:

אז תחילה נשמע את מה שאושר על-ידי היושב-ראש. חבר הכנסת יצחק לוי, אני מניח שבידך העתק מההצעה בכתב. אם לא, אמסור זאת לך. בבקשה.

יצחק לוי (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

אבקש רגע סליחה. חבר הכנסת אסעד אסעד, אודה לך אם תשב. בבקשה, חבר הכנסת לוי.

יצחק לוי (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה להציע לדחות את הבחירות לוועדה – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

לא, לא. בהתאם לתקנות, אתה צריך לקרוא את ההצעה שלך לסדר שמסרת בכתב.

יצחק לוי (מפד"ל):

ובכן, אעשה כדברך.

היו"ר ד' שילנסקי:

מזה נבין מה אתה רוצה.

יצחק לוי (מפד"ל):

בבקשה.

בהסתמך על סעיף 35א לתקנון הכנסת, אבקש להציע הצעה לסדר כדלקמן: אין לקיים את בחירת נציגי הכנסת לוועדה למינוי הקאדים מאחר שנעשה דבר חריג, לא מקובל, נוגד את הנוהל וגורם אי-סדר בעבודת הכנסת.

היום הונחו על שולחן הכנסת פתקי הצבעה, שבהם מופיעים שישה מועמדים לנציגי הכנסת לוועדת מינויים לקאדים.

קריאה:

שבעה.

יצחק לוי (מפד"ל):

שישה.

קריאה:

שמונה.

יצחק לוי (מפד"ל):

רבותי, זה הפתק השני. חכו רגע.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני סופר: שמונה. חבר הכנסת יצחק לוי, מונח לפני הפתק ואני רואה בו שמונה.

יצחק לוי (מפד"ל):

אדוני יראה שבהמשך דברי אגיע לשמונה.

היו"ר ד' שילנסקי:

נא לאפשר לו להמשיך.

יצחק לוי (מפד"ל):

הרשימה הורכבה לאחר שסיעות הבית הגישו הצעות למועמדים. במכתבו של מזכיר הכנסת מיום 29 בדצמבר 1992 נאמר: לפי קביעתך – והכוונה ליושב-ראש הכנסת – חברי הכנסת יכולים להגיש ליושב-ראש הכנסת הצעת מועמדים עד ליום שני י"ח בטבת תשנ"ג, 11 בינואר 1993.

והנה, לפני דקות מספר היתה התערבות של סיעה או של סיעות קואליציוניות, של סיעה קואליציונית שלא הגישה מועמד בהתאם לכללים שנקבעו, והיושב-ראש נאלץ כנראה להכנע ללחץ שלה ולהוסיף את מועמדותו של סגן השר רפאל פנחסי, ולכן הוחלפו הפתקים. לפנינו עכשיו פתקים חדשים עם שמונה שמות. יש בזה עקיפה חמורה של נוהלי עבודת הכנסת, ואין להתיר זאת.

כמו-כן יש סוגיה נוספת, וזו העובדה שחבר הכנסת פנחסי הוא סגן שר, ולעניות דעתי הוא לא יכול לכהן כנציג חברי הכנסת, כי יש להם נציגות אחרת. הבעיה אינה נוגעת לחבר הכנסת פנחסי, היא נוגעת עוד לשני מועמדים שהם סגני שרים, והעניין הזה מצריך הכרעה ברורה: האם סגני שרים הם של הממשלה, או של הכנסת. על כל פנים, אני מבקש – –

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה – – –

יצחק לוי (מפד"ל):

– – מיושב-ראש הכנסת – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

הכול הובן. אודה לך אם תפסיק בשלב זה.

למרות התקנות בעניין הזה, אאפשר לחבר הכנסת דראושה לומר משפט אחד, אבל לא יותר משניים.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

גם אני מבקש לומר משפט אחד.

נואף מסאלחה (העבודה):

גם אני משפט אחד.

היו"ר ד' שילנסקי:

יש כאן מצב קצת משונה. חבר כנסת אחד פעל בהתאם לתקנון, הגיש את ההצעה שלו לסדר בכתב בצורה מסודרת, וההצעה אושרה על-ידי יושב-ראש הכנסת. אבל אני רוצה להיות ליברלי, ולאפשר עוד לשלושה חברי כנסת שביקשו לומר את דבריהם. אבל אני מבקש מכם לא לעבור את חצי הדקה העומדת לרשותכם. אני מפעיל את השעון, ואני אפסיק את מי שיעבור על הזמן הקצוב הזה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, כאשר הכנסת בוחרת את נציגיה לבחירת רבנים, חברי הכנסת הערבים, מטעמי נימוס, וגם מתוך התחשבות בעניין, מתוך יחס של כבוד הן לדת היהודית והן למוסד

של הכנסת, איננו מציגים מועמדות מטעם חברי הכנסת הערבים, שיהיו חברים בוועד לבחירת רבנים יהודים. וגם לא הצגנו מועמדים כאשר הכנסת בחרה בוועד לבחירת קאדים דרוזים.

על כן, ברשותך, אדוני היושב-ראש, אני רוצה לפנות אל חברי הכנסת הלא-מוסלמים, ארבעה ברשימה, להתחשב בעמדה שלנו, שמוטב שהכנסת תבחר כנציגיה שלושה נציגים מוסלמים מתוך ארבעה המועמדים המוסלמים. זה יהיה יותר מכובד לכנסת, יותר ענייני וגם טוב יותר ליחסים הענייניים בתוך המוסד הזה.

על כן הפנייה שלי, אדוני היושב-ראש, לאותם מועמדים היא להסיר את המועמדות שלהם ולהתייחס אלינו בכבוד, להתייחס בכבוד למוסלמים במדינת ישראל, להתייחס בכבוד לחברי הכנסת המוסלמים.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת דראושה, תודה רבה. אני מבין שפנייתך היא מוסרית.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

נכון.

היו"ר ד' שילנסקי:

לא טענה לתקנון או לתהליך שהיה, כמו טענת חבר הכנסת יצחק לוי.

חבר הכנסת מסאלחה, בבקשה. חבר הכנסת דראושה היה הראשון והוא עבר את הדקה. אודה לך אם אתה תסתפק בחצי דקה.

נואף מסאלחה (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, לפי חוק הקאדים, אין שום מניעה שסגן שר יהיה מועמד, ולחבר הכנסת יצחק לוי אני רוצה להגיד שחבר הכנסת המועמד, יגאל ביבי, היה חבר הוועדה הקודמת יחד אתי, והוא היה סגן שר. לכן אין שום מניעה. אנחנו מדברים על חוק שהתקבל בכנסת. תודה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש – – –

חיים אורון (מרצ):

– – –

היו"ר ד' שילנסקי:

בבקשה, חבר הכנסת רביץ.

עובדיה עלי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש רשות דיבור.

מרדכי גור (העבודה):

מה קורה כאן?

היו"ר ד' שילנסקי:

רשמתי: חבר הכנסת מיכאל איתן, חבר הכנסת אסעד אסעד וחבר הכנסת עובדיה עלי, ובזה אני סוגר את רשימת הדוברים בעניין זה, לא אוסיף. חצי דקה לכל דובר, זה מה שקבעתי. בבקשה, חבר הכנסת רביץ.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש להבהיר לחברי הכנסת ולחבר הכנסת יצחק לוי, כי בבחירות נציגי הכנסת בוועדת המינויים למועצת הרבנות הראשית, באותו יום הוסיפו חברים חדשים. אינני יודע איך עשו את זה לפי הנהלים, אבל כך היה. למשל, הוסיפו את שמי באותו יום על-פי רשות של היושב-ראש.

אבל, לגופו של עניין, אני כן פונה אל חברי הכנסת היהודים. אני חושב שיש לכבד את מה שחבר הכנסת דראושה הציע לפנינו. אני לא חושב שיש לנו עניין להתערב בשאלה מי יהיו הקאדים, במיוחד שאני בטוח שאנחנו לא מבינים בתורת הקאדים, ואני בדרך כלל פונה גם לחברי הכנסת הערבים, שבעניינים מן הסוג הזה ייתנו לנו, למבינים בעניין. תודה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. הנה באמת עמדת בזמן הקצוב.

חבר הכנסת אלסאנע, כבר הודעתי שסגרתי את הרשימה. בבקשה, חבר הכנסת מיכאל איתן.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני פונה אליך בתוקף תפקידי כממלא-מקום יושב-ראש סיעת הליכוד ובהיעדרו של יושב-ראש הסיעה, חבר הכנסת משה קצב.

הפתק המונח כאן אינו משקף את רצונותיהם של האנשים המוזכרים בו, לפחות לגבי מועמד אחד, שהביע בפני תמיהה כיצד שורבב שמו.

אני מבקש לדחות את ההצבעה לאור העובדה הזאת ולאור העובדה שיש גם אי-בהירות באשר לחוקיות ההצבעה, מאחר שיש כאן על הפתק הזה שתי הוראות. הוראה ראשונה אומרת: "יש לסמן איקס במשבצת המקבילה לשם המועמד הרצוי. אין לבחור ביותר משלושה מועמדים". ולמטה הוסיפו: "על-פי חוק הקאדים, התשכ"א-1961, תיוצג הכנסת בוועדה על-ידי שלושה חברי הכנסת, מהם לפחות שניים מוסלמים". לכאורה, יש סתירה בין שתי ההוראות האלה, ולחלופין הדבר יהיה תלוי בתוצאות. כלומר, האם פתק שבו מצוינים שלושה מועמדים שאינם מוסלמים פסול או לא פסול? אתה יכול לומר: בסוף ההצבעה אני אתחשב בתוצאות ואדרג לפי התוצאות, אבל כל אחד יכול להצביע איך שהוא רוצה. אתה יכול לבוא ולומר: לא, בכל פתק ופתק אתה חייב – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

לא, אתה מאריך, עברת את הדקה. חבר הכנסת מיכאל איתן, אף אחד מכל אלה שנתתי להם את רשות הדיבור לא עבר את הדקה, ואתה מדבר כבר דקה וחצי.

מיכאל איתן (הליכוד):

אם זה עניין של זמן – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

משפט אחד, ותסיים.

מיכאל איתן (הליכוד):

לאור העובדה שהיו גם מגעים בין הסיעות השונות ויש גם איזה נוהג, שניתן ייצוג בוועדות כאלה גם לנציג האופוזיציה – עובדה הנמצאת כרגע באיזה משא-ומתן בין הקואליציה לבין האופוזיציה – אני מבקש לדחות את ההצבעה.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מודה לך. בשלב זה אני רוצה לתת תשובה לחבר הכנסת מיכאל איתן. א. מגע בין אופוזיציה לקואליציה לא מחייב את יושב-ראש הכנסת או מי שיושב בראש הישיבה. לא מעניין אותו העניין של קואליציה ואופוזיציה; ב. רק להבהיר משפטית: ההסברים על הפתק הזה אומרים שיש להצביע – כך אני מבין את זה – בשביל שני חברי כנסת מוסלמים, ובשביל השלישי – אפשרי מוסלמי או לא-מוסלמי. חבר הכנסת דראושה פנה וביקש – – –

אברהם רביץ (יהדות התורה):

מי פוסל פתק – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת רביץ, אל תפסיק אותי באמצע הדברים. חבר הכנסת רביץ, תרשה לי.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

האם ייפסל פתק שיהיו בו איקסים לגבי חברי הכנסת יגאל ביבי, רפאל פנחסי ודוד מנע?

וליד חאג' יחיא (מרצ):

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, חבר הכנסת רענן כהן, אני יכול לבקש מכולם שקט? חבר הכנסת רביץ, תעשה עמדי חסד אישי.

רענן כהן (העבודה):

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת רענן כהן, כשאתה מדבר ומפריעים לך, אני מגן עליך. מי יגן עלי?

חבר הכנסת עובדיה עלי, לפניך חבר הכנסת אסעד אסעד. חבר הכנסת אסעד אסעד, אתה מוותר בתור לחבר הכנסת עובדיה עלי, או שאתה רוצה לדבר?

אסעד אסעד (הליכוד):

אני מוותר על זכות הדיבור.

היו"ר ד' שילנסקי:

אתה מוותר לגמרי על זכות הדיבור שלך. תודה. חבר הכנסת עובדיה עלי, בבקשה.

עובדיה עלי (הליכוד):

— — — אדוני היושב-ראש — — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת דראושה, הגנתי על זכותך לדבר, עכשיו אגן על זכותם של אחרים.

עובדיה עלי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש להתייחס לשתי נקודות חשובות. ראשית, בחוזר שהונח על שולחנם של חברי הכנסת הודיע מזכיר הכנסת, שחברי כנסת יכולים להגיש ליושב-ראש הכנסת הצעת מועמדים עד ליום שני, י"ח בטבת התשנ"ג, 11 בינואר 1993. היום, משום מה, ברשימת המועמדים המוצעים יש שמות של מועמדים שלא היו אז.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, נא לאפשר לחבר הכנסת עלי לדבר. יש לו חצי דקה.

עובדיה עלי (הליכוד):

עם כל הכבוד לסגן שר החקלאות, אולי תשמע עד הסוף, בהקשבה.

מאחר שיש כאן שינוי לעומת החוזר שהונח כאן, אני תובע שהנושא יובא לדיון בנשיאות הכנסת. לא יעלה על הדעת שיעשו כאן צחוק מהתקנון, שיעשו צחוק מהודעות שהונחו על שולחנם של חברי הכנסת.

שנית, יש פה נושאים שונים, שקשורים אומנם ליחסים בין חלקי הבית, יש פה ניסיון להגיע למיוריזציה ולמנוע אפשרות שאפילו מועמד אחד של האופוזיציה ייבחר לוועדה הזאת. זה דבר שלא מתקבל על הדעת, לא היה לו תקדים בכנסת.

לכן אני מבקש שבחירת המועמדים תידחה למועד אחר, ושנשמור כולנו על התקנון ועל ההנחיות של יושב-ראש הכנסת, כפי שהונחו על שולחנם של חברי הכנסת.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חברי הכנסת, אני מבקש את תשומת לבכם לדקה. כבוד סגן השר פנחסי; חבר הכנסת עובדיה עלי, סגן יושב-ראש הכנסת, נא לא להתעצבן, לתת חיוך. אני מבקש מכולם לשבת. אני אקרא לכם שני מסמכים ואחר כך אגיד לכם איך אני פועל.

מסמך אחד הוא זה שהוכן על-ידי או מטעם יושב-ראש הכנסת, ונאמר בו כלהלן: "על שולחנות חברי הכנסת הונחו פתקי הצבעה הכוללים שמות המועמדים ומעטפות.

על-פי חוק הקאדים, התשכ"א-1961, תיוצג הכנסת בוועדה על-ידי שלושה חברי כנסת, מהם שניים מוסלמים.

כל חבר כנסת יסמן X ליד שם המועמד הרצוי. אין לבחור ביותר משלושה מועמדים.

מזכיר הכנסת יקרא בשמות חברי הכנסת, ובהיקרא שמו ייגש חבר הכנסת לקלפי המוצבת לצדי הבמה וישלשל לתוכה מעטפת ההצבעה.

בתום ההצבעה יקרא מי שמנהל את הישיבה לשלושה חברי כנסת להיות ועדת קלפי ולמנות את פתקי ההצבעה.

שלושת המועמדים שזכו בזה אחר זה במספר הקולות הגדול יותר יהיו נציגי הכנסת בוועדת המינויים לקאדים".

פה באמת מתעוררת שאלה. "שלושת המועמדים שזכו בזה אחר זה במספר הקולות הגדול יותר", זו באמת שאלה להבהרה. כי נניח שייבחרו שני יהודים ואחד לא-יהודי, הרי זה נוגד את החוק. היינו, יש פה שאלה שזקוקה להבהרה.

מסמך נוסף שמונח לפני הוא מכתב מיום ה' בטבת התשנ"ג, 29 בדצמבר 1992. נאמר בו: "לכבוד חברי הכנסת. מכובדי, הנדון: בחירת נציגי הכנסת לוועדת מינויים לקאדים. על-פי סעיף 4(א) לחוק הקאדים, התשכ"א-1961, תבחר הכנסת בבחירת חשאית שלושה חברי הכנסת, מהם לפחות שניים מוסלמים, להיות חברים מטעמה בוועדת המינויים לקאדים.

יושב-ראש הכנסת קבע, שבחירת שלושה המועמדים תתקיים בישיבת הכנסת ביום שני, כ"ה בטבת התשנ"ג, 18 בינואר 1993.

חברי הכנסת יכולים להגיש ליושב-ראש הכנסת הצעת מועמדים עד ליום שני, י"ח בטבת התשנ"ג, 11 בינואר 1993. בכבוד רב, שמואל יעקבסון. העתק: יושב-ראש הכנסת".

ובכן גם המסמך הזה מעורר שאלה, בעקבות הדברים שהביא לנו בהצעה לסדר חבר הכנסת יצחק לוי. ההצעה לסדר גם מאושרת על-ידי יושב-ראש הכנסת.

לאור הדברים האלה, אני חושב שיושב-ראש הכנסת ירצה לתת את דעתו על כך. ואני עובר לסעיף אחר. אינני דוחה את הבחירה, אני רק עובר לסעיף אחר. אני מעביר את החומר ליושב-ראש הכנסת.

וליד חאג' יחיא (מרצ):

היו"ר ד' שילנסקי:

תרשו לי לגמור. אני מבקש מכולם לשבת. חבר הכנסת עובדיה עלי, תשב רגע, תמתין להצעתי.

עובדיה עלי (הליכוד):

יש לי עבודה מוניציפלית, אדוני.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מבקש מכל אלה שיש להם השגות להופיע בפני יושב-ראש הכנסת, יושב-ראש הכנסת יוציא את ההחלטה, ועל-פי זה נפעל. העניין הוא בסמכותו ולא בסמכות של מי שמנהל את הישיבה. אני חוזר: מי שיש לו השגה יופיע בפני יושב-ראש הכנסת.

אני עובר לסעיף הבא בסדר-היום – החלטה בדבר הגדלת מספר שופטי בית-המשפט העליון. יושב-ראש הכנסת ביקש להביא את זה לאחר – – –

חברי הכנסת, יש לי פה בעיה נוספת. אני מבין שיושב-ראש הכנסת הלך אל מבקרת המדינה. זאת אומרת שגם בנושא של בחירת נציגי הכנסת לוועדת מינויים לקאדים צריך לחכות עד לשובו. אם כך, נעבור לסעיף הבא בסדר-היום.

שאלות בעל-פה

היו"ר ד' שילנסקי:

הסעיף הבא בסדר-היום הוא שאלות בעל-פה ושאלות ותשובות. השאלת הראשונה בעל-פה היא שאלת מס' 165, מאת חבר הכנסת האשם מחאמיד, בנושא: ניתוקה של שכונת שיח' סעד באל-מוכבר. האם אמרתי את זה נכון?

ביתוקן של שכונות שיח' סעד ואל-מוכבר

האשם מחאמיד (חד"ש):

אני אומר את זה נכון, אני אבטא את זה נכון, אדוני.

היו"ר ד' שילנסקי:

ג'בל-מוכבר? פה כתוב אחרת. הטעות איננה שלי, אלא של מי שהדפיסו את זה. בבקשה, חבר הכנסת האשם מחאמיד. ישיב על השאילתא סגן שר הביטחון.

האשם מחאמיד (חד"ש):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן שר הביטחון, מאז הסגר משותקת שכונת שיח' סעד שבסוואחרה, המונה כ-5,000 נפש. השכונה, שעל אף היותה חלק מכפר סוואחרה (שטח שיפוט ירושלים), נמצאת בתחום הגדה, והמעבר היחיד אליה דרך ירושלים חסום בפני התושבים בשל הסגר.

רצוני לשאול:

כיצד יפתרו בדרך קבע הבעיות הנובעות מהטלת הסגר?

היו"ר ד' שילנסקי:

אדוני סגן שר הביטחון, בבקשה.

סגן שר הביטחון מ' גור:

אני רוצה לחלק, אדוני היושב-ראש, את התשובה לשני חלקים. אכן יש שכונות וישובים, כמו שכונות שיח' סעד ואל-מוכבר, שהטלת הסגר יצרה בעיות מיוחדות לגביהן, המחייבות פתרון יסודי. עד כה טופל הנושא על-ידי המינהל האזרחי באופן פרטני, בדרך של מתן אישורים אישיים לתושבים שפנו עם בעיותיהם למינהל האזרחי. המינהל האזרחי פועל למציאת פתרונות והסדרים לבעיות שנוצרו עם הטלת הסגר.

מתאם הפעולות בשטחים, כך יצא, אמור לסייר היום באזורים אלה כדי ללמוד מקרוב את הבעיות והפתרונות האפשריים, ולאחר שיגבש את המלצותיו, הן יוצגו לראש הממשלה במטרה לתת בזמן הקרוב פתרונות מניחים את הדעת לבעיה. זאת אומרת, באופן מעשי נעשה טיפול פרטני בסוגיה הזאת, ואני מקווה שהסוגיה תקבל את הפתרונות שלה ממש בימים הקרובים.

מעבר לזה אני רוצה להעיר כמה הערות, שאולי במשתמע יכולות להיות מובנות. קודם כול אני רוצה להעיר, שהסגר איננו דבר קבוע, ואני רוצה שחברי הכנסת יבינו שלא מדובר פה בהסדר קבע, ושאין לזה משמעות פוליטית. הסגר בא על מנת לתת תשובה ביטחונית, ואני רוצה לומר לחברי הכנסת, שעד לרגע זה בעיית הביטחון היא הבעיה המרכזית שעליה אנחנו צריכים לתת תשובה.

כל הרמזים שאני קורא בעיתונות אינם קשורים לשאילתא שלך, אבל עלולים לקבל פרשנות, וצריכים לקבל הבהרה, שירושלים היא אומנם בירת ישראל, יש בה, כתוצאה מזה, תנאים אחרים מאשר ביהודה, בשומרון ובעזה, ולכן צריך למצוא לסוגיות האלה פתרונות פרטניים, בלי שיפגעו במעמדה הייחודי של ירושלים כבירת ישראל המאוחדת.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. שאלה נוספת, בבקשה.

האשם מחאמיד (חד"ש):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן השר, ביקרתי בכפר הזה, בשכונה הזאת. הטיעון שלי הוא לא פוליטי ולא ביטחוני, הטיעון שלי הוא באופן חד-משמעי אנושי ביותר. הכפר, השכונה הזאת, בנוי על הר שמסביבו יש תהום. הדרך היחידה שבה אנשים יכולים לצאת מהשכונה הזאת היא חתיכת כביש צרה, שמובילה לדרך בתוך ירושלים. מאז הסגר האנשים האלה לא יכולים לשלם לא חשמל, לא מים. אפילו כשהם מוזמנים לחקירה למושל הצבאי הם לא יכולים ללכת, ואז אמרו להם: מדוע אתם לא באים לחקירה? או כאשר מת מישהו, אדוני, הם לא יכולים ללכת לבית-הקברות היחיד, שנמצא בג'בל-מוכאבר. איפה יקברו? בפריג'ידר ישימו את המתים עד אשר ימצא פתרון פוליטי לבעיה או עד אשר יוסר הסגר?

סגן שר הביטחון מ' גור:

אמרתי שיימצא פתרון בימים הקרובים.

האשם מחאמיד (חד"ש):

אני מדבר על ביקור שביקרתי שם לפני שבוע כמעט. המצב הזה בלתי נסבל, מה עוד שילדיהם, שלמדו במשך 26 שנים בירושלים ובחלקים שסופחו לירושלים, היום הם מנועים על-פי צו מלרשום את ילדיהם בבתי-הספר האלה. לאן ילכו? אין להם שום מוצא אלא דרך ירושלים.

כל הנושא הוא אנושי, הוא נושא של חיים ומוות, ולכן, אנא, עשו משהו באופן מידי כדי שהאנשים האלה יוכלו לחיות. תודה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. שאלה נוספת לחבר הכנסת יורם לס ולחבר הכנסת יצחק לוי. מכובדי, חבר הכנסת מצא, היו שהקדימו אותך. מצטער.

יהושע מצא (הליכוד):

את השאלות האלה נהוג לשאול רק אחרי שהשר משיב. רק אז אפשר להירשם לשאלה נוספת, וזה על-פי התקנון.

קריאה:

— — —

יהושע מצא (הליכוד):

כן, אבל הרישום שלכם היה עוד לפני שהשר עלה להשיב. זה מוזר מאוד.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת מצא, ידידי, לפי ההיגיון אתה צודק — — —

יהושע מצא (הליכוד):

לא לפי ההיגיון, לפי התקנון שלכם. רק אחרי שהשר משיב אפשר להירשם לרשות הדיבור.

היו"ר ד' שילנסקי:

נכון, אבל אני רוצה להגיד לך: גם אתה הרמת יד לפני שהשר גמר להשיב.

יהושע מצא (הליכוד):

תוך כדי דבריו, אדוני, ואמרתם שהרשימה כבר סגורה.

דוד צוקר (מרצ):

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

רבותי, אל נקיים ויכוח כל כך — — —

יהושע מצא (הליכוד):

כל השאלה שלי שרציתי לשאול את כבוד סגן השר — — —

היו"ר ד' שילנסקי:

לא, לא.

יהושע מצא (הליכוד):

— — — אם הוא יודע שמשם יצאו הרוצחים.

עמנואל זיסמן (העבודה):

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

יהושע מצא, אתה פרלמנטר ותיק, אתה כבר שואל את השאלה שרצית לשאול ולא קיבלת.

גמרנו עם זה. חבר הכנסת לס, אם אתה תתחיל לדבר, תראה שכולם ישתתקו.

יהושע מצא (הליכוד):

סגן שר הביטחון יודע שמשם יצאו הרוצחים?

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת מצא, לי יש מיקרופון ואני אגביר את קולי על מנת שלא ישמעו אותך, שלא תוכל להגניב את השאלה שלך.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

מה אתה רוצה, אז כולם אחראים? מה זה?

יהושע מצא (הליכוד):

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת מצא. חברת הכנסת גוז'נסקי, אני בטוח ש — — —

יהושע מצא (הליכוד):

שיזהירו אתכם.

היו"ר ד' שילנסקי:

ממילא לא שומעים אתכם, כי אני מכה בפטיש על מנת שלא ישמעו את קולכם.

רשות הדיבור לחבר הכנסת יורם לס.

יורם לס (העבודה):

אדוני היושב-ראש – – –

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אתה לא יודע שמשם יצאו הרוצחים?

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מכה בפטיש כדי שלא ישמעו את קולך. אתה פרלמנטר ותיק ואתה אומר: לא קיבלתי את רשות השאלה, אני בכל זאת אציג אותה. אז תציג, אבל אף אחד לא ישמע אותה.

יורם לס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן שר הביטחון, שאלתי מתייחסת למחסום אל-ראם בצפון-ירושלים ויש לה היבט כללי. אין ספק שבמחסומים, נושאי תעודת זהות ישראלית מקבלים יחס אחר מאשר תושבי השטחים, והנה, בבית-חנינא בצפון-ירושלים יש ערבים נושאי תעודת זהות ישראלית, שמקבלים במחסום יחס בדיוק כמו תושבי השטחים. כאשר התושבים הישראלים עוברים את המחסום הזה דרך מעקף, במין ניתוח מעקף, עוברים אותו במהירות, לאותם ערבים תושבי בית-חנינא, ערבים ישראלים, אומרים: אתם ערבים, אתם כמו תושבי השטחים, נתייחס אליכם כמו תושבי השטחים.

שאלתי לכבוד סגן שר הביטחון: מה הן ההוראות של מערכת הביטחון לחיילים שנמצאים במחסומים על קו התפר? האם ההוראות הן להתייחס לערבים תושבי ישראל בעלי תעודת זהות ישראלית כמו אל יהודים תושבי ישראל בעלי תעודת זהות ישראלית?

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת יצחק לוי.

יצחק לוי (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, אני לא ביקשתי, ולכן אינני יודע מדוע שמי – – –

חיים אורון (מרצ):

אני ביקשתי. אני ביקשתי מאוד.

יהושע מצא (הליכוד):

זה קורה כאשר קובעים – – –

יצחק לוי (מפד"ל):

אם אני חייב לשאול, אני אשאל.

היו"ר ד' שילנסקי:

אמרת שלא ביקשת. חבר הכנסת מצא, נהוג שנותנים לאחד מהקואליציה ולאחד מהאופוזיציה. הנה, אתה רואה, זכית בזכות השאלה ברשות ובהתאם לכל התקנות.

יהושע מצא (הליכוד):

אני מודה לך, אדוני היושב-ראש. אני לא רוצה להיכנס לוויכוח שהיה קודם, אבל נקיים אותו לא כאן.

רציתי לדעת מסגן שר הביטחון, אם לא היה צריך להדגיש בדבריו, ואולי הוא מוכן להדגיש שמהכפר הזה סוואחרה, ששייך לג'בל-מוכאבר, והינו חלק ממנו, משם, מאותו כפר, יצא הרוצח שהלך לבית-ספר "אורט" עם סכין ופגע בתלמידים. ולפני כחודש ימים מאותו כפר סוואחרה, ג'בל-מוכאבר הגדול, יצאו השניים שרצחו בתלפיות-מזרח את הגבר על הכביש הראשי וברחו לתוך אותו כפר.

אני לא מדבר על ענישה קבוצתית, ואני יודע את בעיותיו של הסגר ואת ההתמודדות הביטחונית שלנו, אבל, נדמה לי שכאשר שאל חבר הכנסת האשם מחאמיד את השאלה הזאת בתמימות הגדולה על הסבל הנורא של התושבים, האם אין לצפות מתושבים כאלה בג'בל-מוכאבר או במקומות אחרים שמשם יוצאים הפורעים, ואני לא מאשים את כל הכפר – לפחות לא למלא פיהם מים, וכאשר המשטרה וכוחות הביטחון מנסים לשאול מי הרוצחים ולאן נעלמו, לא יאמרו את התשובה: לא ראינו, לא שמענו, לא יודעים – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

מה זה שייך?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

מה אתה אומר?

יהושע מצא (הליכוד):

— — והרוצח שם.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה.

קריאות:

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת דראושה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

זו הדמוקרטיה?

היו"ר ד' שילנסקי:

אפשר לבקש מחברי הכנסת? — —

יהושע מצא (הליכוד):

תתביישו לכם.

קריאות:

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת מצא, כולם הוציאו את המרץ — — —

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע):

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת דראושה, אתה עדיין לא הוצאת את כל המרץ? כולם הוציאו.

יהושע מצא (הליכוד):

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת מצא. יפה.

אדוני סגן השר, היו אליך הרבה שאלות נוקבות, אבל לצערי יש לך, בהתאם לתקנון, רק שתי דקות כדי להשיב.

סגן שר הביטחון מ' גור:

אדוני היושב-ראש, אני חוזר ואומר, שיש היום סיור. הפתרון המעשי יימצא בימים הקרובים. אמרתי, וזה מה שיהיה.

לשאלתו של חבר הכנסת יורם לס, אני מבטיח לבדוק ולתת פרטים. זה לא שייך לסוג השאלה הזאת, אבל אתן לך תשובה מפורטת.

לשאלתו של חבר הכנסת מצא, אני רוצה להזכיר שהסגר בא לתת תשובה ביטחונית. ציינתי זאת קודם. אינני צריך לפרט בדיוק מה עשה כל כפר, כי זה לא נושא העניין. יום יום אנחנו בודקים את המשמעות שיש לסגר, את ההשפעה שלו, את ההשלכה שלו, ובהתאם לזה מקבלים החלטות. לכן אני לא רוצה להיכנס פה לפרטים. העיקרון יהיה לשמור על הביטחון במדינת ישראל. על העיקרון הזה לא נעבור.

לנושא שהועלה כאן היום יימצא פתרון פרטני בימים הקרובים.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה ויישר-כוח על מתן תשובה אפילו בפחות מהזמן שמוקצב לכך.

אני מזמין את שר הבינוי והשיכון להשיב על שאילתא בעל-פה מס' 164, מאת חבר הכנסת נסים זוילי, בנושא: פינוי אתר הקרוונים בנחל בקע שבנגב. חבר הכנסת זוילי פה?

קריאות:

לא.

אברהם הירשזון (הליכוד):

הוא במזנון.

יהושע מצא (הליכוד):

יש מתנדבים אחרים.

היו"ר ד' שילנסקי:

לא. בהתאם לתקנון זה בלתי אפשרי. אני מצטער. אבל מאחר שיש לנו זמן – – –

יהושע מצא (הליכוד):

לשר אין זמן. זו פגיעה בשר, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' שילנסקי:

השר ידע מראש מה שרציתי להציע.

קריאות:

היו"ר ד' שילנסקי:

לא, לא. אין תשובה. בהבדל משאלות אחרות, אין תשובה על השאלתא הזאת.

אברהם יחזקאל (העבודה):

הנה, חבר הכנסת זוילי הגיע.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני אעשה לכם "פרוטקציה", אם השר מסכים.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

בהחלט.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני לא הייתי מרשה את זה, אבל יש לי כאן מרווח זמן שצריך למלא – יושב-ראש הכנסת הלך אצל מבקרת המדינה – לכן אני ליברלי. בדרך כלל אני פוסל על הסף מקרים כאלה.

מכובדנו חבר הכנסת נסים זוילי, בבקשה.

פינוי אתר הקרוונים בנחל בקע שבנגב

נסים זוילי (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אדוני שר הבינוי והשיכון, בביקור שערכתי באתר הקרוונים שבנחל בקע בתאריך 17 במאי 1993 ראיתי את תנאי המחיה המזעזעים של העולים.

שאלותי לכבוד השר:

1. האם המצב הנ"ל ידוע למשרד השיכון?
2. האם קיימות במשרדך תוכניות לפינוי אתר זה?
3. בידי מי מופקד שיקומם של העולים האלה?
4. מה מתכוון משרד השיכון, משרדך, לעשות בנדון? תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. אדוני השר, בבקשה.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מתכבד לענות על שאילתא בעל-פה של חבר הכנסת נסים זוילי, בנושא: פינוי אתר הקרוונים בנחל בקע שבנגב.

להלן תשובתי:

1. המצב מוכר, וזו בין היתר גם הסיבה לכך שהמשרד נערך למבצע של פינוי כל האתרים, לרבות האתר בנחל בקע.

2. למשרד תוכניות לפינוי האתר בעדיפות ראשונה.

3. בשלב ראשון יזם המשרד, באמצעות חברת "שיכון ופיתוח", פתיחת משרדים באתרים, למכירת דירות. זה בכל רחבי הארץ. מאז פתיחת המשרדים נמכרו – אני מדבר על נחל בקע – למעלה מ-100 דירות.

4. המשרד נערך לתגבור הפינוי על-ידי מנהלי פרויקטים, שתפקידם לסייע ולעזור למשפחות עד לרכישת דירה – הבאת מלוא המידע על זכויותיהם וכן איתור המשפחות החלשות, הזקוקות לסיוע לדיור ציבורי, "עמידר", או משהו אחר. במקביל עוסק המשרד בהקפאת דירות למשפחות אלו, כלומר, מאותו מלאי דירות יהיו לנו גם דירות שמראש מסומנות לאותן משפחות שנדע שהן לא יוכלו לרכוש דירות.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. שאלה נוספת, בבקשה.

נסים זויילי (העבודה):

אדוני היושב-ראש, הייתי רוצה לשאול את שר הבינוי והשיכון, אם הוא יודע שחלק גדול מהמשפחות שהועברו לנחל בקע הן משפחות חד-הוריות, חלק מהן קשישים שכבר לא יכולים להשתכר למחיתם, וכל תוכנית שהמשמעות שלה היא העמדת משכנתאות בתנאים רגילים לצורך רכישת דיור איננה בת-ביצוע.

אם אנחנו מביאים בחשבון גם את תנאי השכר שקיימים באזור הזה וגם את המצב המאוד-מיוחד של המשפחות החד-הוריות ושל משפחות הקשישים, אני מקווה שבמשרד הבינוי והשיכון יש תוכניות שמתייחסות לאוכלוסיות המיוחדות האלה, ולא בתנאים שמקובלים לגבי כל העולים החדשים.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. שאלה נוספת לחבר הכנסת אברהם הירשזון. אחריו – לחברת הכנסת נעמי חזן.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אדוני השר, אני מלווה את אתר הקרוונים בנחל בקע ואתרי קרוונים אחרים מאז הקמתם, וכן את כל הנושאים הקשורים לפעילות חברתית.

עם כל הכבוד לתוכניות שיש לך לגבי האתר בעתיד ולגבי המתיישבים היושבים שם, יש בעיות כבדות וקשות באתר נחל בקע ובאתרים נוספים.

בעבר היה אתר נחל בקע אתר לדוגמה, בזכות מנהל האתר, עדי חבד. אתם פיטרתם אותו והשארתם שם תוהו ובוהו. האם הפיטורים האלה היו פיטורים פוליטיים, או שהיה איזה חשבון מאחורי הפיטורים האלה שהשאירו את האתר בתוהו ובוהו?

עמנואל זיסמן (העבודה):

עיריית באר-שבע ובראשה איש ליכוד – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה.

אברהם הירשזון (הליכוד):

זה לא נכון. הוא תמך במנהל האתר. תשאל את השר, הוא יודע. אתה מדבר ואתה לא יודע על מה אתה מדבר.

עמנואל זיסמן (העבודה):

הוא התעלם מזה.

אברהם הירשזון (הליכוד):

הוא לא התעלם משום דבר.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת זיסמן, בהתאם למיטב ידיעתי, השאלה הנוספת היתה לשר השיכון ולא לכבודו. נאפשר לחברת הכנסת חזן. חברת הכנסת חזן, הבמה לרשותך.

נעמי חזן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, אתר הקרוונים בנחל בקע, המצב בו ידוע כבר שנים רבות. עם כניסתך לתפקיד הבטחת, שהאתר הזה יהיה האתר הראשון שיפונה. המצב שם הוא בלתי נסבל ואינו ראוי לחיי בני אדם. למרות ההבטחה שלך, שניתנה מעל במה זאת לפני שישה חודשים, הפינוי עדיין לא בוצע. אנחנו מתקרבים לקיץ, החום שם מגיע ל-40 מעלות בתוך הבתים, ואי-אפשר לנשום. השאלה שלי אליך היא, מתי אומנם תבצע ותמלא את הבטחתך בעניין הזה? תודה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. אדוני השר, שתי דקות לרשותך לענות על כל השאלות.

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

אני מודה לך, אדוני. אנחנו מצויים בעצם הימים האלה בסופה של עבודה רבה שנעשתה במסגרת משרדי. סוף העבודה יהיה במינוי או בסיום מינוי מנהל ראשי לשמונה מנהלי פרויקטים. כאשר אני מדבר על מנהל פרויקט, אינני מדבר רק על אדם אחד אלא אני מדבר על מינהלת פרויקט, שעומדת להתמקם בעצם הימים האלה בשמונה מרכזים, והם אמורים לטפל ב-15 אתרי קרוונים. נחל בקע נמצא אצלי כמקום ראשון המיועד לפינוי. לא רק זה, אני חושב שהתיאור שלך היה אופטימי במידה רבה, כיוון שהמצב שם, לפי דעתי, הרבה יותר קשה, הרבה יותר מורכב; זה האתר הראשון שמיועד לפינוי, ואנחנו עושים כל מה שניתן כדי להתחיל להזיז אותו בעצם השבועות הקרובים. אני מקווה שהדבר הזה יסתייע בדינו.

לשאלתו של חבר הכנסת זוילי, אני חושב שאתה צודק. אנחנו יודעים בדיוק את החתכים השונים של האוכלוסייה. אני כרגע נמצא בדין-ודברים עם משרד האוצר לגבי חבילת סיוע מיוחדת לאוכלוסיות האלה שאתה מדבר עליהן, במיוחד אוכלוסיות חד-הוריות. לגבי האוכלוסיות הקשישות, על-פי רוב, ואני אומר זאת בצער גדול, גם משום שהן מחוץ לטווח מסגרת העבודה, נצטרך לפתור את הבעיה דרך דיור סוציאלי, כנראה לא תהיה ברירה.

לגבי אתר נחל בקע, לא רק שאנחנו בקיאים במה שנעשה בו, אלא זה האתר היחיד כמעט בארץ שנקי מתושבים ישראלים ותיקים, זאת אומרת, כולו על טהרת אנשים שבאו מברית-המועצות ומאתיופיה. אני חוזר ואומר, שאנחנו מצויים בסופו של שלב, לקראת מיקומה של מינהלת שתתחיל לטפל בכך ממילא, ונתמודד עם כל בעיה ובעיה שתצוץ שם. אני מודה לך, אדוני.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חברי הכנסת, אני – – –

עמנואל זיסמן (העבודה):

– – –

אברהם הירשזון (הליכוד):

אני מבין שזה – – –

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

סליחה, ברשותך, היות שאתה ידוע כאדם שאי-אפשר לקחת ממנו את רגישותו החברתית, ואני בהחלט אומר זאת כי זאת עובדה, אני מקווה שתלך, תחקור ותדע בדיוק מה הן הסמכויות של כל משרד – מי עסק בפיטורין; כדאי שתלמד את הנושא הזה, וכאשר תחזור אלי, אני מענה לך בשמחה רבה. אני חושב שהמציאות לא רחוקה ממה שאמר חבר הכנסת זיסמן.

עמנואל זיסמן (העבודה):

– – –

שר הבינוי והשיכון ב' בן-אליעזר:

לא אנחנו פיטרנו את האיש הזה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה.

עמנואל זיסמן (העבודה):

– – –

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, הודעה לסגנית מזכיר הכנסת.

קריאות:

עמנואל זיסמן (העבודה):

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת זיסמן – – –

אברהם הירשזון (הליכוד):

לא בדקת את העניין.

עמנואל זיסמן (העבודה):

בדקתי את העניין.

אברהם הירשזון (הליכוד):

לא בדקת – – –

עמנואל זיסמן (העבודה):

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת זיסמן, באת היום עם הרבה מאוד מרץ.

עמנואל זיסמן (העבודה):

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת זיסמן, תשאיר קצת מרץ להמשך היום.

עמנואל זיסמן (העבודה):

--- את השינויים ---

אברהם הירשזון (הליכוד):

תתחיל להיות יסודי.

עמנואל זיסמן (העבודה):

אברהם הירשזון (הליכוד):

אני לא מבטיח ---

היו"ר ד' שילנסקי:

אני חושב שאם סגנית מזכיר הכנסת תמסור עכשיו הודעה, הרוחות תירגענה. בבקשה.

סגנית מזכיר הכנסת ש' כרם:

ברשות היושב-ראש הנני מתכבדת להודיע, כי הונחו היום על שולחן הכנסת, לקריאה ראשונה, מטעם הממשלה, הצעת חוק קרן גרמניה-ישראל למחקר ולפיתוח מדעי, התשנ"ג-1993.

עוד הונחו מסקנות ועדת החוקה, חוק ומשפט, בנושא: העומס על בתי-המשפט במדינת ישראל. תודה.

בחירת נציגי הכנסת לוועדת מינויים לקאדים (מוסלמים)

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, כבוד יושב-ראש הכנסת, שקיבל דיווח על הבעיות שהתפתחו בנושא בחירת הקאדים, העביר טלפונית לסגנית מזכיר הכנסת הודעה כדלקמן, ואני קורא מהכתב כפי שרשמה סגנית מזכיר הכנסת: "ידידי דב שילנסקי, טוב עשית כאשר החלטת לדחות את ההצבעה על בחירת נציגי הכנסת לוועדת מינויים לקאדים. מכיוון שהתעוררו מספר שאלות חוקתיות, תקנוניות וציבוריות, אני מודיע על כך שההצבעה נדחית למועד אחר, עד שנברר את מכלול הבעיות. ושוב תודה על שיקולך הנכון. שבח"; הכוונה ליושב-ראש הכנסת שבח וייס.

עמנואל זיסמן (העבודה):

סוף מעשה במחשבה תחילה. היה צריך לחשוב על זה מראש.

היו"ר ד' שילנסקי:

יפה.

דוד מגן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, על זה נאמר: דברי שבח – – –

שאלות ותשובות

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, לפני שניגש לסדר-היום הסעיף הבא הוא – – –

דוד מגן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, יש שאלתא.

היו"ר ד' שילנסקי:

נכון, שאלתא רגילה. סגן שר החוץ ישיב על שאלתא מס' 1098, של חבר הכנסת דוד מגן. אדוני סגן שר החוץ, בבקשה.

הרפורמה המבנית במשרד החוץ

חבר הכנסת ד' מגן שאל את שר החוץ ביום י"ט באייר התשנ"ג (10 במאי 1993):

ברצוני לשאול:

1. מה הם עיקרי הרפורמה המבנית של משרד החוץ, אשר גובשה בימים האחרונים?

2. האומנם יהיו למנכ"ל, במסגרת המבנה החדש, עשרה סגנים?

3. האם יהיו 15 הדוברים שימונו במשרד כפופים ישירות למנכ"ל?

4. האם תואמה התוכנית עם נציב שירות המדינה?

סגן שר החוץ י' ביילין:

1. מטרת הרפורמה המבנית במשרד החוץ הינה להתאים את עבודת משרד החוץ לעולם המשתנה ולצורכי הדיפלומטיה המודרנית. השינוי במבנה נועד להכשיר את המשרד לענות על מכלול יעדים העומדים בפניו הן בתחום אופי היחסים הבין-לאומיים המשתנים, הן בתחום תהליך השלום והן בתחום עיצוב עתיד אזורנו. השינויים מתמקדים בשלושה תחומים עיקריים:

א. שינויים תפקודיים, שתכליתם להביא את העובד המדיני לרמת התמחות ומקצוע גבוהים יותר. במסגרת זו יושם דגש בפן הכלכלי, המדעי, התרבותי והמשב"י, כלומר שיתוף הפעולה הכלכלי הבין-לאומי בעבודת הדיפלומט המודרני, שהפך חלק חשוב מעבודת השליח הישראלי בחוץ-לארץ.

ב. שינויים מבניים, המבטאים באורח מעשי את השינוי התפקודי במשרד. במסגרת זו יורחב האגף המטפל בתהליך השלום וישולב עם אגף מזרח-תיכון; תוקם יחידה לתכנון מדיני, שתעסוק בהכנת ניירות עבודה והערכות מדיניות; יוקם אגף תקשורת, שיהווה מיזוג של אגף ההסברה עם מחלקות העיתונות וקשרי הציבור, כדי להיטיב להתמודד עם השינוי הטכנולוגי-התקשורתי שחל בעולם. שינויים אלו ואחרים אינם כרוכים בתוספת כוח אדם והקמת אגפים חדשים, אלא מבוססים על מיזוג יחידות קיימות, תוך שינוי דגשים וסדרי עדיפויות.

ג. השינוי המבני והתפקודי ילווה גם בהרחבת מסלולי ההדרכה וההכשרה המקצועית של העובדים, תוך העמקת התמחותם בתחומי הפעילות הרלבנטיים. נוסף על קורס הצוערים המדיניים, יגייס המשרד צוערים מינהליים וצוערי-מחקר בשני מסלולי הדרכה נפרדים. מנגנון ההדרכה גם ילווה את העובד לכל אורך שנותיו במשרד, תוך התאמה מתמדת של הכשרתו המקצועית לצורכי המשרד המשתנים.

2. במסגרת המבנה החדש ייתוסף סמנכ"ל אחד ביחס למספר הסמנכ"לים במבנה הקודם, כלומר 14. במשרד החוץ מאז ומתמיד הסמנכ"לים כפופים למנכ"ל.

3. התשובה שלילית. מספר קציני העיתונות של המשרד יגדל, מתוך מגמה לעמוד בקשר ולייצג את העניין הישראלי מול ארגוני התקשורת והעיתונות בעולם, באמצעות נציגיהם בארץ ונציגיו בעולם. כל הדוברים של משרד החוץ, בארץ ובעולם, יהיו כפופים מקצועית לסמנכ"ל תקשורת וקשרי ציבור.

4. נציבות שירות המדינה נתנה את אישורה וברכתה לרפורמה המבנית במשרד החוץ.

היו"ר ד' שילנסקי:

שאלה נוספת, בבקשה.

דוד מגן (הליכוד):

אדוני סגן השר, ראשית תודה על התשובה המפורטת. למשמע התשובה אני חושב שיהיה טעם ליזום דיון בוועדת החוץ והביטחון כוועדה שמפקחת גם על משרד החוץ, כדי לראות אם השינויים הללו אומנם נעשו בתבונה.

הערתי היא גם לגבי דברים שצריכים להיראות. השינוי המבני נראה בזבזני, ואני מקבל את הערכתך, שלפי שעה אתם חושבים שזה לא ידרוש תוספת תקציב. זאת נראה בעוד שנה, כשנבחן את תוצאות המשרד.

אבל, יש אירועים רבים שמשרד החוץ מקפיד לערוך דווקא בלובים ובחדרי אוכל של בתי-מלון, ולא במדשאה של המשרד. אולי כדאי לחשוב היום, ברוח החיסכון, להעביר את הפעילויות של קוקטיילים, מסיבות וכיוצא באלה דווקא לאזור משרד החוץ ולהפסיק את המסורת המגונה, לדעתי, של אירועים כאלה בבתי-מלון ובאולמות פאר?

היו"ר ד' שילנסקי:

בבקשה, אדוני.

סגן שר החוץ י' ביילין:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, זאת בעצם שאלה אחרת, באשר לאירועים דיפלומטיים שמתרחשים במשרד החוץ.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

קוקטייל של שאלות.

סגן שר החוץ י' ביילין:

קוקטייל של שאלות. תמיד יכול להיות דבר כזה שיש לו הצדקה. אני לא רוצה לומר שכל אגורה שמוצאת היא האגורה החסכונית ביותר. אנחנו תמיד מקווים שנוכל לחסוך יותר. בסך הכול אני יכול לדבר על משרד שבמשך כל השנים חי בתקציב שהוא אחד הקטנים ביותר בין התקציבים של משרדי הממשלה, אבל יכולת ההפקה ממנו היא מרבית, ואין חריגה ממנו.

אני גם יכול לומר דבר נוסף, והוא בוודאי חשוב: כאשר אנחנו עוסקים בפריסה מחודשת של הנציגויות שלנו בעולם לנוכח התנאים המשתנים, אנחנו לא באים למשרד האוצר ולא נבוא למשרד האוצר

לקראת התקציב הבא ונאמר לו: היום אנחנו מיוצגים עוד בכמה עשרות מדינות, אנחנו דורשים תקציב לכל עשרות המדינות האלה. אנחנו גם נבוא עם החלטות לגבי סגירה, וזה דבר מאוד כואב ומאוד מורכב, ותמיד זוכה לביקורת, כי אומרים: אתה סוגר, אבל זה לא אומר בהכרח שתוכל לפתוח אם תרצה לפתוח בפעם הבאה. אבל כיוון שאנחנו מודעים לבעיות התקציביות, אחד הדברים שאנחנו עוסקים בהם היום זה לא רק איפה לפתוח, אלא גם איפה לסגור. זאת הערה שהיה חשוב לי להוסיף על דברים הקודמים שלי, בעקבות שאלתך. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה.

חברי הכנסת, קיבלתי פה הצעה לסדר הדיון מאת חבר הכנסת דוד מגן. בדרך כלל הצעות לסדר הדיון מסוג זה מועברות ליושב-ראש הכנסת, שצריך לאשרן. מאחר שיושב-ראש הכנסת איננו – – –

שר המשפטים ד' ליבאי:

הוא ישנו, בחדרו.

היו"ר ד' שילנסקי:

הוא כבר חזר? אם כן, בוודאי אין בעיה. במקרים רגילים גם סגן יושב-ראש הכנסת המנהל את הישיבה מאשר.

מאחר שלדעתי הנושא הוא גבולי – זאת לא הצעה לסדר, לדעתי, זו ביקורת ולא הצעה לסדר – ומאחר שנושא זה מתייחס למינוי השרים ושינוי הרוב להבעת אי-אמון, נושא ששר המשפטים היה צריך להשיב עליו היום, ומאחר שאני עמדתי בוויכוח חברי, אבל נוקב, עם חברי דוד מגן, אינני רוצה לא לאשר את זה – – –

שר המשפטים ד' ליבאי:

אדוני היושב-ראש – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה, הרי אינך יודע מה יש פה. יש פה ביקורת על מפלגה אחרת, ולדעתי, זאת לא הצעה לסדר, אבל אינני רוצה לפסול אותה, מאחר ששינוי עומדים בוויכוח בנושא זה. אני מעביר את ההחלטה ליושב-ראש הכנסת. הוא יחליט אם לאשר או לא.

אדוני שר המשפטים, יש לך הערה על החלטתי זו?

שר המשפטים ד' ליבאי:

אדוני היושב-ראש, רציתי להבהיר שהעניין הוא לא רק בין יושב-ראש הישיבה לבין חבר הכנסת הנכבד. העניין הוא לגבי סדר-היום. אנחנו עמוסים היום בנושאים ובעניינים. אנחנו ממתנים לתורנו להעלות דברים במליאה, וכל דבר שאיננו על סדר-היום הוא בבחינת פגיעה בסדר-היום, אלא אם כן הוא מאוד מוצדק. אם יש נושא שהורד מסדר-היום, להכניס אותו לסדר-היום בדלת האחורית, בכל הכבוד, זה לא – – – אם כבר, אז בסוף סדר-היום.

היו"ר ד' שילנסקי:

לכן כך נהגתי, כי היה לי עוד שיקול: אם אני אאשר לחבר הכנסת דוד מגן, אצטרך לאשר לפחות עוד לאדם אחד מהמפלגה שכלפיה תהיה כאן ביקורת, ואז זה יהיה באמת סעיף לדיון בסדר-היום.

חבר הכנסת דוד מגן, אני מעביר את זה ליושב-ראש הכנסת.

דוד מגן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני לא מבין מדוע זה צריך להיות כל-כך מסובך. בסדר-היום כתוב – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

לא, חבר הכנסת דוד מגן, תסלח לי.

דוד מגן (הליכוד):

יש הצעת חוק – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת דוד מגן, עכשיו בהערה שלך אתה כבר תיכנס לעצם העניין. לכן בוא נסכם שניתן ליושב-ראש הכנסת להחליט בקשר לכך. זו סמכותו. תודה רבה לך.

דוד מגן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש שתאפשר לי להעיר.

היו"ר ד' שילנסקי:

אבל אל תיכנס לעצם העניין. תתייחס רק להחלטה שלי, לא לעצם העניין.

דוד מגן (הליכוד):

בסדר גמור.

אדוני היושב-ראש, לא מקובל כי במהלך דיון יש התרחשויות, מורידים סעיף מסדר-היום, פונה חבר כנסת – –

היו"ר ד' שילנסקי:

לא, לא, חבר הכנסת דוד מגן, אני מבקש ממך. אתה חבר כנסת בעל ניסיון ואתה יודע איך להביא את דברך גם בעקיפין. אני מבקש ממך להפסיק בשלב זה.

דוד מגן (הליכוד):

מתי אני אקבל תשובה?

היו"ר ד' שילנסקי:

יושב-ראש הכנסת חזר לכנסת. הנה אני באמצעות שליח שולח את זה תיכף ליושב-ראש הכנסת. בבקשה לשלוח ליושב-ראש הכנסת.

החלטה בדבר הגדלת מספר שופטי בית-המשפט העליון

היו"ר ד' שילנסקי:

אנחנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום: החלטה בדבר הגדלת מספר שופטי בית-המשפט העליון. ימסור את ההחלטה יושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט.

כדי ששר המשפטים ידע איך לתכנן את זמנו, הרי אחרי סעיף זה אתה מביא את הצעת חוק הנוטריונים, ואתה יודע למה הכוונה.

אדוני, יושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט, הבמה לרשות כבודו. יש רק שלוש השגות. נהיה ליברליים. יוכלו לדבר במסגרת של חמש דקות ותו לא.

דוד צוקר (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מביא בפניכם את הצעת הרוב בוועדת החוקה, חוק ומשפט בדבר הגדלת מספר שופטי בית-המשפט העליון.

בהתאם לסעיף 25 לחוק בתי-המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, מחליטה הכנסת – כך אומרת הצעתנו – כי מספר השופטים של בית-המשפט העליון יוגדל מ-12 ל-14 מיום י"ד באב התשנ"ג, 1 באוגוסט 1993, ועד ליום ח' בטבת התשנ"ו, 31 בדצמבר 1995.

כזכור, הכנסת החליטה בישיבתה במליאתה ביום 16 במרס 1993 להעביר לוועדת החוקה, חוק ומשפט החלטה בדבר הגדלת מספר שופטי בית-המשפט העליון ל-14 לתקופה של שנתיים. כלומר, אדוני היושב-ראש, אנחנו דנים בהוראת שעה ולא בהחלטה קבועה להגדלת מספר שופטי בית-המשפט העליון ל-14.

לפני שאכנס לגופם של דברים, יורשה לי להזכיר עניין שהוא לכאורה פרוצדורלי, אבל הוא מעט יותר מזה, וזה עניין סדר הדיון בהחלטה מן הסוג הזה. בעבר כבר ביקשה הכנסת לשנות את סדר הדיון בהחלטה ממין זה, כלומר, קביעת מספר שופטי בית-המשפט העליון, ואני פונה מכאן פעם נוספת לוועדת הכנסת לשים את לבה לצורך להכריע בדבר סדרי הדיון.

אני אסביר מה העניין הפגום פה. בעצם האפשרות היחידה שניתנת לחברי הכנסת, אלה שאינם חברי ועדת החוקה, חוק ומשפט, להביע את דעתם ואת עמדתם בשאלה כזאת, שאיננה שאלה שולית, היא רק על-ידי הצבעתם. כלומר, נמנעת מהם השתתפות במליאה, משום שכל מה שאנחנו יכולים לעשות עכשיו הוא: אני מביא את הצעת הרוב בוועדה, מליאתה של הכנסת יכולה לאשר או שלא לאשר את ההחלטה. הדבר הזה נמצא פגום, והכנסת העירה על זה כמה פעמים. לכן אני מבקש מוועדת הכנסת להתכנס ולשים את לבה לעניין הזה ולהביא בפנינו החלטה שתאפשר לחברי הכנסת להביע את דעתם בנושא הזה. עניין זה נמשך כבר שנים, אם אני לא טועה, נכון?

היו"ר ד' שילנסקי:

אבל הנושא הזה הוא על שולחן ועדת הכנסת.

דוד צוקר (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):

הוא על שולחן ועדת הכנסת, ואני שמח על כך.

היו"ר ד' שילנסקי:

ועדת הכנסת עוד לא דנה. באמת מזכיר הכנסת יביא את זה לתשומת לב יושב-ראש ועדת הכנסת.

דוד צוקר (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):

אני מודה לך.

אם יורשה לי לומר את טעמי ההצעה, הפעם האחרונה שבה נקבע מספר שופטי בית-המשפט העליון היתה בשנת 1978, ואז קבעה הכנסת את מספר השופטים ל-12, מספר שאף הוא לא קטן. באותו זמן נקבע המספר, אלא שמאז 1978 גדלה עבודת בית-המשפט העליון באופן משמעותי, באופן ניכר. אגב, בניגוד למה שנדמה, הגידול, בוודאי בשנים האחרונות, הוא בעיקר בערעורים אזרחיים ופליליים, ולא דווקא בפניות לבג"ץ.

עד כמה גדל באמת העומס על שופטי בית-המשפט העליון – אני אדגים בשניים-שלושה נתונים; לא אלאה אתכם ביותר מכך, אדוני היושב-ראש. אקח את 1980, השנה השנייה שבה החלו לכהן 12 שופטים, ואשווה אותה ל-1992, כעבור 12 שנה. ובכן, באותה שנה הוגשו לבית-המשפט העליון 4,342 תיקים, שעה שב-1992 הוגשו 6,300 תיקים. זה גידול של 50% כמעט, בעוד מספר שופטי בית-המשפט העליון נשאר קבוע.

מאחר שהולך ונוצר פיגור, גם מספר התיקים התלויים ועומדים הולך וגדל. אני מביא שנית נתונים משנת 1980. זכרו, אז החלו לכהן 12 שופטי בית-המשפט העליון, למעשה שנה לפני כן, אבל רק ב-1980 הבשיל התהליך ואפשר למדוד. ובכן, ב-1980 היו 3,398 תיקים תלויים ועומדים, ועתה – 4,855 תיקים תלויים, שוב גידול ניכר, של קרוב ל-50%, במספר התיקים התלויים ועומדים.

אם כן, אנחנו מדברים באמת על מערכת שאיננה מסוגלת עוד לעמוד בעומס המוטל עליה. גם אם שופרו השירותים האדמיניסטרטיביים כתוצאה מהמעבר לבניין בית-המשפט העליון החדש, ולסוגיות האדמיניסטרטיביות יש משקל רב בכל מה שקשור ליכולת להתמודד עם העומס, גם השיפורים הללו לא הביאו להקטנת העומס ולקיצור משמעותי של הזמן שבו נדון מקרה או תיק.

חברי הכנסת, הדיון היום איננו על הרפורמה בבית-המשפט. אני יודע שבשעה שהיה דיון בוועדת החוקה, חוק ומשפט, העניין הזה עלה באופן רחב, אולי באופן טבעי. אבל אני רוצה להזכיר – הדיון איננו על הרפורמה בבית-המשפט. ההערכה של נשיא בית-המשפט העליון, והוא זה אשר ביקש את הגדלת מספר השופטים בבית-המשפט העליון, שהרפורמה בבית-המשפט תבוא לידי ביטוי בשנים הקרובות, והיא תפחית את מספר התיקים, הערעורים האזרחיים והפליליים שמגיעים לבית-המשפט העליון. מרכיב זה, כלומר שהרפורמה בבית-המשפט העליון תבשיל ותקטין את מספר התיקים בבית-המשפט העליון, ונוסף על כך תהיה הגדלה של מספר השופטים בבית-המשפט העליון – אנחנו מעריכים, בעיקר כך מעריך נשיא בית-המשפט העליון, ומצטרף אליו שר המשפטים, שאלה יקטינו באופן משמעותי את העומס על בית-המשפט ויקטינו את הפיגור המצטבר.

כאמור, אין מדובר בהגדלה קבועה. אנחנו מצפים לכך שבשלוש השנים הקרובות, אנחנו יודעים את זה, כמה שופטים פורשים בגין גיל. זהו בדיוק פרק הזמן שבו יפקע גם המועד שאנחנו קצבנו לאותה הגדלה זמנית של מספר השופטים בבית-המשפט העליון. בתום שנתיים–שנתיים-וחצי נוכל לדון בשאלה, האם יש צורך בהגדלה קבועה או לא, ואז נישען על ניסיון.

זכרו שנשיא בית-המשפט העליון היה מעדיף להקטין את מספר שופטי בית-המשפט העליון אף מתחת ל-12. המספר הרצוי לטעמו של נשיא בית-המשפט העליון, ונדמה לי שיש לו שותפים רבים בתוך המערכת המשפטית, הוא – תשעה שופטים, ודאי לא 14. אבל הנסיבות כופות עליו לבקש בקשה שהיא הכרחית, גם אם היא איננה אידיאלית.

אני אשיב למשיגים כאשר אעלה לבמה כדי לבקש את תמיכת המליאה בבקשת נשיא בית-המשפט העליון. אבל, זכרו שגם המשיגים – דעת המיעוט מבקשת להגדיל את מספר השופטים או את פרק הזמן שבו אנחנו ממנים באופן זמני שופטים בבית-המשפט העליון, ולא להקטין מן המספר 12 או אפילו מן המספר 14. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. אדוני שר המשפטים, מישו מחברי הכנסת יכול להאיר את עינינו, מי הוא בעל האמרה, שקשים עיניו דין מעיוות דין? כי פה מדובר בעינוי דין. לא. אבל כולם יודעים שזה קיים.

בבקשה, אנחנו ניגשים לדעות המיעוט, למסתייגים. כפי שאמרתי – חמש דקות למסתייג. הראשון שזוכה בכבוד הוא חבר הכנסת יצחק לוי, אחריו – חבר הכנסת יוסף עזרן, אם הוא יהיה, ואחריו – חברי הכנסת דוד מגן ורון נחמן.

יצחק לוי (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אינני יודע מה מקור האמרה שהזכיר יושב-ראש הכנסת, אבל אין ספק שעינוי הדין גם גורם לעיוות הדין. אלו שני דברים שתלויים זה בזה.

אני מסכים בהחלט להגדלת מספר השופטים, מכיוון שעל אף רצונו של נשיא בית-המשפט העליון לראות בית-משפט עליון יותר קטן, הרי שהשיקול למנוע עינויי דין הוא שיקול עדיף על שיקולים אחרים. צריך לנסות ולמנוע עינויי דין עד כמה שאפשר. אם הדבר הזה צריך להיעשות על-ידי תוספת שופטים, הרי שאנחנו נסכים בוודאי להוסיף את השופטים.

ההשגה שלי מתייחסת לזמניות. קודם כול, אדוני שר המשפטים, לא הזדקקנו לסוגיה, האם הכנסת רשאית למנות מינויים זמניים. אינני בטוח בכך. החוק אינו מדבר על מינויים זמניים, החוק מדבר על הגדלת מספר. יש מנגנון אחר למינויים זמניים, מינויים שניים. אבל אם הכנסת באה ונזקקת למינוי זמני, הרי שלפחות נראה לשם מה המינוי הזמני.

נאמר בצורה המפורשת על-ידי שופט בית-המשפט העליון, שהמינוי הזמני הוא כדי להתגבר על הפיגור שיש בעבודת בית-המשפט העליון. היום הפיגור מתמצה ב-5,000 תיקים, בלי שנת התשנ"ג או בלי 1993, ל-1992, והצפי הוא שהתיקים התלויים ועומדים יעמדו לפחות עוד ב-1,000 או ב-1,500. כלומר, אנחנו מדברים על פיגור של 6,500 תיקים.

אין ספק שמינוי לשנתיים לא ימחק את הפיגור הזה. מה הטעם לבוא לכנסת ולהגיד "בואו ניקח מינוי זמני לשנתיים ולאחר מכן נדון"? במה נדון? כאשר אנחנו יודעים מראש, ששנתיים לא יספיקו כדי למנוע את הפיגור הזה.

יש לי הערה על מה שאמר יושב-ראש הוועדה ועל מה שאמר נשיא בית-המשפט העליון בוועדה, שבין כך ובין כך בעוד שנתיים פורשים שני שופטים, ועל כן זה הזמן לדון מחדש בעניין. אני חושב שהכוונה שלהם היתה, שאז יהיה אפשר להפוך את שני השופטים הזמניים לשופטים קבועים. האם הטיעון הזה הוא רלבנטי, אדוני שר המשפטים? האם זה שבעוד שנתיים שני שופטים עומדים לפרוש – זה בכלל דיון רלבנטי למינוי שופטים ולזמן שאנחנו רוצים למנות אותם? זה לא רלבנטי כלל.

לפי החשבון שעשינו בוועדה, חשבון שאני עשיתי, יש צורך במינוי שני שופטים לארבע שנים כדי לסגור את הפיגור. אני חושש מאוד, שהשנתיים האלו לא יספיקו. ומכיוון שהם לא יספיקו, זה לא רלבנטי שבעוד שנתיים פורשים שני שופטים.

אני מציע שהכנסת תמנה עכשיו שני חברי בית-המשפט העליון של המדינה לתקופה של ארבע שנים ולא לתקופה של שנתיים. זו ההשגה שלי, ואני מתאר לעצמי שהיא גם תעמוד להצבעה. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת יוסף עזרן – איננו. חבר הכנסת דוד מגן, בבקשה.

דוד מגן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת הנכבדים, גם אני משוכנע כי בעוד שנתיים-שנתיים-וחצי תידרש הכנסת שוב לסוגיה הזאת, לנוכח הגדלת העומס על בית-המשפט העליון, מגמה שהולכת ומתפתחת. נידרש לאשר שוב 14-15, או מספר אחר של שופטים בבית-המשפט העליון, כדי להתגבר על העומס.

בקשת נשיא בית-המשפט העליון לא באה נוכח צמצום בעומס המוטל על בית-המשפט העליון. להיפך, הפניות לבית-המשפט העליון הפכו דרך של שגרה. רבים הם הפונים, בכלל זה מקרב מוסדות השלטון, והעומס על בית-המשפט הוא אכן עומס כבד ביותר.

אנחנו חושבים, אני מדבר כחלק מהמיעוט בוועדת החוקה, חוק ומשפט, כי פנייתו של נשיא בית-המשפט העליון צריכה להיענות בחיוב, אבל לא להיענות על תנאי, לפי הפנייה המקורית, לאשר הגדלת המספר מ-12 ל-14 למשך שנתיים, אלא לאשר את המספר 14. ואם יסתבר בעתיד, בעוד שנתיים, בעוד ארבע שנים, שצריך להגדיל את המספר או להקטין אותו, יש דרכים לעשות זאת.

אני מאמין, כי בוודאי בשנה הקרובה, או אולי בשנה שלאחריה תצא יוזמה, אולי מאחד מחברי הכנסת, אשר תבקש לתרגם את העלייה בתוחלת החיים גם לתקופת הכהונה בבית-המשפט העליון. כפי שתפקידים כגון נשיא המדינה, ראש הממשלה ומבקר המדינה לא מוגבלים לגיל מסוים, כך אני חושב כי לאור העלייה בתוחלת החיים, שופט בית-המשפט העליון לא חייב לפרוש בגיל 70. אנחנו נתקלים בהרכב של שופטים מצוינים הנמצאים במלוא אונם, ובשקט גמור אנחנו יכולים לחשוב על העלאת גיל הפרישה בבית-המשפט העליון לגיל 75.

אולי בהעלאת הגיל אנחנו נפתור את הבעיה, כך שכדי למנוע מצב שלבית-המשפט העליון יצטרפו שני ממלאי-מקום, או אם תרצו, בלשון העם נאמר, שני שופטים עליונים מליגה ב', עם כל הרגישויות והרגשות הקשורים בכך, יש בהחלט מקום להיענות לפניית נשיא בית-המשפט העליון, לפניית שר המשפטים ולאשר את המספר של 14 שופטים בבית-המשפט העליון כדי שנוכל לסייע לבית-המשפט העליון לעמוד בעומס. אל נא נקבע את המספר 14 כמוגבל. כל מי שיצביע היום עבור ההצעה המאשרת ומעלה את המספר ל-14 מתוך "ידיעה", שהמספר הזה יקטן בעוד שנתיים ל-12, אינו יודע את אשר הוא עושה ואינו יודע את אשר הוא חושב. המספר הזה לא יקטן, ורצוי שהכנסת תבחן את המצב נכוחה ותאשר את המספר כמבוקש באמצעות החלטת הכנסת או באמצעות חקיקה.

אדוני היושב-ראש, ללא קשר לעניין יש לי הצעת חוק פרטית המדברת על קביעת 14 שופטים בבית-המשפט העליון דרך קבע. בוודאי, העניין הזה יבוא לדיון בהמשך, בלי קשר לדיון היום.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת רון נחמן, בבקשה.

רון נחמן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, התיקון המובא לפנינו, לפי דעתי הוא איננו טוב. אינני חושב שמינוי של שופטים לבית-המשפט העליון צריך להיות על תנאי. שופטים צריכים להתמנות לתקופה ארוכה על

מנת שהציבור ידע שיש ודאות במערכת המשפט. ברגע שאתה בא ומנסה למנות שופטים עליונים לתקופת ביניים – אחת מן השתיים, או שאותם שופטים ימשיכו בתפקידם לאחר מכן ואז נצטרך בכנסת להאריך את תקופת כהונתם לתקופה נוספת, מוגבלת או בלתי מוגבלת; או, מן הצד השני, הם יצטרכו להפסיק את עבודתם בבית-המשפט העליון. לפי מה שנאמר כאן גם על-ידי יושב-ראש הוועדה, העומס על בתי-המשפט רב, וחזקה על נשיא בית-המשפט העליון, אשר ביקש להגדיל את מספר השופטים, שהנחיצות בהגדלת מספרם של השופטים בבית-המשפט העליון, אין עליה עוררין.

בית-המשפט העליון הפך עד היום, ובעתיד הקרוב, יותר מכפי שהיה בעבר, המפלט האחרון לאזרח הקטן. הבג"ץ הוא מפלטו של האזרח כאשר הוא נלחץ על-ידי רשויות המדינה. ומי כמונו, התושבים המתגוררים ביהודה, בשומרון ובעזה, נזקקים היום לבג"ץ לגבי כל תחום מתחומי החיים, לגבי כל אמת מידה אשר באה להפלות על-פי המדיניות של הממשלה כיום, והפתח היחיד שאליו התושבים יכולים להיכנס, שם הם יכולים להשמיע את טענותיהם ושם הם יכולים גם לשנות החלטות שאינן סבירות או פוגעניות, הוא רק הבג"ץ.

לפיכך, הייתי קורא לחבר הכנסת דוד צוקר, יושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט: ידוע לך שאין אנו שוללים את הגדלת מספר השופטים בבית-המשפט העליון, נהפוך הוא. אבל אנחנו פונים אליך ופונים גם לחברי הכנסת על מנת שיעשו את המיני הזה מיני של קבע, כיוון שחובתנו לאפשר עבודה תקינה של בית-המשפט העליון והבג"ץ.

מלה אחת לגבי נושא הגבלת הגיל, שדיבר עליו ידידי חבר הכנסת דוד מגן. אינני מבין מדוע יש צורך בהגבלת גילם של שופטי בית-המשפט העליון או הגבלת גילם של שופטים בבתי-דין אחרים. ראש הממשלה – גם הנוכחי וגם הקודם עברו את גיל 70. ראש הממשלה לשעבר, שמיר, כיהן כראש ממשלה כשהיה מעל גיל 70. ראש הממשלה הנוכחי, יצחק רבין, מכהן כראש ממשלה והוא מעל גיל 70. אם הוא ירוץ לקדנציה נוספת ב-1996, הוא בוודאי יהיה מעל גיל 75. מדוע יימנע הדבר הזה משופט בית-המשפט העליון? אינני רואה שום הצדקה לכך.

לפיכך, מן הראוי שהכנסת תדון גם בנושא תיקון הגיל של שופטי בית-המשפט העליון, ועל-ידי כך גם נשיג שופטים טובים שיכהנו לאורך זמן וגם נמנע את הצורך בעינוי דין של התושבים הנזקקים לבג"ץ או לבית-המשפט העליון. תודה.

היו"ר ד' שילנסקי:

אדוני, יושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט, האם יש לך דברי תשובה? אחריו – שר המשפטים.

דוד צוקר (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):

אני מוותר.

היו"ר ד' שילנסקי:

אם אתה מוותר, כולנו מברכים על כך. אדוני שר המשפטים, בבקשה.

שר המשפטים ד' ליבאי:

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, אני שמח שהסך הכול שעלה מדברי הדוברים היום הוא כבוד והערכה לבית-המשפט העליון ונכונות למלא אחר המשאלה של כבוד נשיא בית-המשפט העליון. אלא יש כאלה שביקשו עוד להוסיף על כך, ובקשתי היא: אנא, מלאו אחר הבקשה של נשיא בית-המשפט העליון, על דעת שופטי בית-המשפט העליון, כפי שהתבקשנו.

להזכירכם, בדרך כלל, תוספת שופטים למערכת אינה טעונה אישור הכנסת. שר המשפטים ונשיא בית-המשפט העליון רשאים, בהתאם לצרכים ובהתאם לאפשרות התקציבית, להוסיף שופטים בכל אחת מערכאות השיפוט. לא כן הדבר לגבי בית-המשפט העליון. בגלל חשיבות הנושא ורגישותו יש בקרה מסוימת, ונדרשת החלטת הכנסת. אלא מה? אני מצפה, שכשם שהכנסת לא מבקשת שבית-המשפט העליון ינהל אותה, הכנסת לא תנסה לנהל את בית-המשפט העליון. אם הבקשה סבירה ועניינית, וזה השיקול שעומד לנגד עינינו, על הכנסת לכבד את הבקשה, שהרי היוזמה באה מבית-המשפט העליון.

הערות קצרות לחברי יצחק לוי. חברי יצחק לוי, אתה שואל מה יהיה אחרי שנתיים. אנא, המתן וראה. תן נא גם מקום להתחשבות בשיקול הדעת של כבוד נשיא בית-המשפט העליון ושל שר המשפטים שמכירים היטב את בעיות המערכת. אם בית-המשפט העליון מבקש שנתיים ולא יותר, יש לו יסוד להניח – או שבתוך שנתיים ניתן יהיה להתגבר באופן משמעותי על העומס ועל הפיגור, או שמבקשים להשאיר אפשרויות פתוחות כגון כינונו של בית-משפט לערעורים, שממילא יוריד נטל נושאים מבית-המשפט העליון. ולא צריך כבר עכשיו לסגור את כל האפשרויות שעומדות בפנינו, ואלה תידונה לגופו של עניין.

אנחנו גם מבקשים לראות מהן תוצאות הרפורמה שנעשתה לאחרונה בהעברת סמכויות רבות לבית-משפט השלום. ממילא הערעורים יהיו בבית-המשפט המחוזי, וממילא אפשרי שהעומס על בית-המשפט העליון ירד בתוך שנתיים. כל זה יודע נשיא בית-המשפט העליון ויודעים שופטי בית-המשפט העליון. לכן אני מציע שלא לנסות לדעת יותר.

לחברי דוד מגן, שמבקש להיענות בחיוב לבקשת הנשיא שמגר. גם אני מבקש: אנא, הבה נענה בחיוב על בקשת הנשיא שמגר, והיא: נא הגדילו את המספר בהחלטתכם, כי החלטתכם נדרשת לשנתיים. וטעמיו עמו. זה לא על תנאי. לא יהיה מצב שבו שופטים שימונו תופסק כהונתם. הכול אפשרי במסגרת של מינוי זמני או לאחר מכן אי-מינוי, לכשיתפנו מקומות, וממילא יישאר המספר 12.

לכן, הרשו לי לסיים בציטוט שני קטעים ממכתביו של כבוד נשיא בית-המשפט העליון אלי. הציטוט הראשון ממכתבו מיום 9 בפברואר 1993: "מתוך מגמה ליעל עבודת בית-המשפט ומתוך הנחה שניתן להדביק את הגידול במספר התיקים הנכנסים וכי הרפורמה בבתי-משפט השלום תתחיל לבוא לידי ביטוי (מסיבות שונות לא היה לכך ביטוי מעשי כלשהו בשנת 1992), אנו מבקשים כי, כהסדר לשעה, לתקופה של שנתיים, יוגדל התקן ל-14. הדבר יאפשר מינוי קבע או מינויים בפועל, בהתאם לצרכים ולנסיבות".

במכתבו אלי מיום 4 במרס 1993 כותב כבוד הנשיא שמגר: "כפי שציינתי, התוספת דהיום היא בגדר הוראה לשנתיים. אם יסתבר כעבור שנתיים, שהכמויות אוזנו, ניתן יהיה לחזור על נקלה לתקן הנוכחי, וזאת על-ידי אי-מינוי שני התקנים שיתפנו ב-1995. אין בתוספת הנוכחית כדי לפגוע בצורה כלשהי בדיון בהצעות רפורמה, בין המקובלות ובין הבלתי-מקובלות".

אנא, תנו יד והרימו יד בהתאם לבקשת בית-המשפט העליון. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה.

דוד מגן (הליכוד):

איך ייקראו שני השופטים הזמניים החדשים?

שר המשפטים ד' ליבאי:

שני השופטים החדשים הם שופטי בית-המשפט העליון, כפי שהחוק מאפשר, במינוי בפועל, או אם יוחלט על כך, והעניין הוא בידי הוועדה לבחירת שופטים, ניתן למנות שופטי קבע מתוך הנחה והסכמה שכאשר יסיימו את כהונתם שני שופטים בבית-המשפט העליון, משום שהגיעו לגיל פרישה, תחליט הוועדה לבחירת שופטים, מבחינת מדיניות המינויים, שלא להוסיף עליהם, משום שפשוט אין צורך דרך קבע ב-14 שופטים בבית-המשפט העליון – ולא שמעתי שחברי הכנסת רוצים אבטלה סמויה. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה. חברי הכנסת, אנחנו ניגשים להצבעה. מי בעד ההשגה שהביא בפנינו חבר הכנסת יצחק לוי? נא להצביע.

דוד צוקר (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):

לא מצביעים כך.

היו"ר ד' שילנסקי:

מבקשים לבטל. טוב. אל תתחשבו במה שיופיע על הלוח עכשיו. הנה, ביטלתי.

דוד צוקר (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):

סליחה, לא מדובר פה עכשיו בשינוי חוק במסלול הרגיל. על זה היתה הערתי בתחילת הדברים. לכן, על-פי לשון החוק, כל מה שיהיה עליך לעשות הוא לאשר או לא לאשר את מה שמביא יושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט למליאה. זה הדגם שלפיו הלך חבר הכנסת יצחק לוי. נניח שהייתי משתכנע מדבריו, אני לא יכול אפילו לברוח מהם – – – של יושב-ראש ועדת הכנסת לשנות את סדר הדיון בנושא הזה.

בינתיים, כל מה שאפשר לעשות הוא לאשר או שלא לאשר את מה שהבאתי למליאה. זה ההליך.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת צוקר, יכול להיות שיש היגיון מסוים בדבריו, אבל מאחר שיש נוהג מסוים, היה נכון אם היית מעיר את ההערה לפני שהתחלנו בדיון.

דוד צוקר (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):

על זה היתה ההערה הראשונה שלי.

היו"ר ד' שילנסקי:

תרשה לי. היית מביא את זה מראש.

דוד צוקר (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):

הבאתי את זה.

היו"ר ד' שילנסקי:

מאחר שכך נוהגת הכנסת לאורך כל הדרך, אני מציע לך להביא את הנושא בפני ועדת הכנסת לגבי מקרים אחרים. לגבי המקרה הזה נלך לפי הנוהג שהיה קיים כל הזמן. אני ניגש להצבעה לגבי מה שהציע לנו בדעת מיעוט חבר הכנסת יצחק לוי. בבקשה.

דוד צוקר (יו"ר ועדת החוקה, חוק ומשפט):

אני חושב שאני מדבר עברית.

הצבעה מס' 2

בעד הצעת חבר הכנסת י' לוי – 5

נגד – 14

נמנעים – 2

הצעת חבר הכנסת י' לוי לא נתקבלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

חמישה בעד, 14 נגד, שני נמנעים. הצעתו של חבר הכנסת יצחק לוי נדחתה.

אני מעמיד להצבעה את הצעתו של חבר הכנסת יוסף עזרן, אם כי הוא לא נימק אותה, אבל אנחנו חייבים להצביע עליה.

הצבעה מס' 3

בעד הצעת חבר הכנסת י' עזרן – 1

נגד – 22

נמנעים – 1

הצעת חבר הכנסת י' עזרן לא נתקבלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

בעד – 1, 22 נגד, נמנע אחד. הצעתו של חבר הכנסת יוסף עזרן לא נתקבלה.

אני מעמיד להצבעה את הצעתם של חברי הכנסת דוד מגן ורון נחמן.

הצבעה מס' 4

בעד הצעת חברי הכנסת ד' מגן ור' נחמן – 7

נגד – 14

נמנעים – 3

הצעת חברי הכנסת ד' מגן ור' נחמן לא נתקבלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

שבעה בעד, 14 נגד, שלושה נמנעים. הצעותיהם של חברי הכנסת דוד מגן ורון נחמן נדחו.

חברי הכנסת, מי בעד ההצעה כפי שהובאה על-ידי יושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט, חבר הכנסת צוקר? בבקשה.

הצבעה מס' 5

בעד ההחלטה – 20

נגד – 1

נמנעים – 3

ההחלטה בדבר הגדלת מספר שופטי בית-המשפט העליון נתקבלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

20 בעד, אחד נגד, שלושה נמנעים. סיעת מד"ע נמנעה.

חבר הכנסת אלסאנע, יש לך חמש דקות לנמק את ההימנעות, אבל למען הסדר אבקש ממך לחכות דקה.

חברי הכנסת, קיבלתי פתק מיושב-ראש הכנסת. אני רוצה להביא אותו לידיעתכם כדי שתדעו מהו סדר-היום.

בעניין הסעיף שהביא חבר הכנסת דוד מגן, יושב-ראש הכנסת עונה שהוא מרשה לחבר הכנסת דוד מגן להביא את ההצעה לסדר-היום, אבל הוא מאפשר גם תגובה מטעם סיעת העבודה ומטעם שר המשפטים.

דוד מגן (הליכוד):

הפנייה היא לשר המשפטים באמת.

היו"ר ד' שילנסקי:

סיעת העבודה הודיעה שהיא מוותרת על התשובה, והיא תסתפק בתשובת שר המשפטים. לכן, אחרי שנשמע את חבר הכנסת אלסאנע, חבר הכנסת דוד מגן יוכל להביא את הדברים. מאחר שיש פה תשובה של סיעת העבודה ושר המשפטים, שאני לא מקבל מראש את דבריהם, לכן אני גם משחרר אותך מלהיות צמוד לדברים שהבאת, אם אתה רוצה.

דוד מגן (הליכוד):

טוב, תודה.

היו"ר ד' שילנסקי:

בבקשה, חבר הכנסת אלסאנע.

שר המשפטים ד' ליבאי:

אתה פותח דיון?

היו"ר ד' שילנסקי:

לא. הרי יש הגינות מסוימת.

שר המשפטים ד' ליבאי:

הבקשה ליושב-ראש הכנסת היתה למסור הודעה מסוימת. בהתאם להודעה ודאי שהייתי אמור להגיב. אם אדוני משחרר אותי, אדוני פותח דיון.

היו"ר ד' שילנסקי:

לא, לא. אדוני שר המשפטים, אם מראש לא מודיעים שיש אפשרות לתשובה, אני חייב להיות צמוד לנוסח כפי שהוא הביא אותו. עכשיו אני מביא לתשומת לבו שתהיה תגובה. אולי הוא רוצה, לאור התגובה, לנסח את דבריו בצורה יותר מתונה, אולי בצורה אחרת – זכותו.

מאחר שגם אינני מבקש מהמגיבים לתת לי אותה בכתב מראש, אינני יכול לבקש זאת גם ממנו. צריך להיות איזון ושוויון לכולם. אתה מסכים אתי שבחלק הראשון החמרתי לגביו בזה שלא אישרתי לו.

שר המשפטים ד' ליבאי:

אדוני ינהג לפי התקנון ויעביר את זה ליושב-ראש הכנסת.

היו"ר ד' שילנסקי:

באותה מידה אני חייב להיות הוגן כלפיו ולא להחמיר אתו עד הסוף.

שר המשפטים ד' ליבאי:

האם הוא לא מעלה את זה מתוקף זכותו להציע הצעה לסדר? האם לא כתוב בתקנון שהצעה לסדר צריך להגיש בכתב? האם פירוש הדבר שהוא לא – – – האם לא בתוקף הצעה לסדר?

אני מבקש לדחות את זה למועד אחר; ייוודע לחברי הכנסת ויבואו להשתתף בדיון.

היו"ר ד' שילנסקי:

אדוני שר המשפטים, לדעתי, ההצעה כפי שהוא הגיש אותה בכתב, ואמרתי זאת, היא לא הצעה לסדר כמו שאני מבין אותה. אבל יושב-ראש הכנסת אישר אותה וכולנו חייבים לקבל את החלטתו.

שר המשפטים ד' ליבאי:

אני מבקש שיירשם שאנחנו ביקשנו שההצעה לסדר תיקרא כהצעה לסדר – מן הכתב; בהתאם לכך בוודאי תבוא התגובה. אדוני מחליט שאנחנו לא רשאים לדבר באופן חופשי בנושא שאינו כלול ברגע זה בסדר-היום, עם כל המשמעויות שיש לדבר.

היו"ר ד' שילנסקי:

אם כן, מאחר שאני רוצה שתהיה הסכמה כללית, אני מציע לך, אם אתה מסכים, שגם התשובה של אדוני תהיה בכתב.

שר המשפטים ד' ליבאי:

אני לא מצאתי לזה זכר בתקנון ועד לרגע זה אינני יודע מהי ההצעה לסדר. אני אמור להגיב על דבר שעדיין אין לי מושג עליו.

היו"ר ד' שילנסקי:

ניתן לך הפסקה של חמש דקות, ותגיש את זה בכתב. אבל אני חושב שהכי נכון יהיה לעשות כמו שאני קבעתי. זה הוגן וזה צודק.

בבקשה, חבר הכנסת טלב אלסאנע.

טלב אלסאנע (מד"ע):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אדוני שר המשפטים, אני סבור שבהזדמנות זו, כאשר מגדילים את מספר שופטי בית-המשפט העליון, ולדעתי אין זה משנה הרבה אם מדובר במינוי זמני או במינוי קבוע, מאחר שגם את המינוי הזמני הזה ניתן להאריך לשנתיים נוספות ולשנתיים נוספות – מדוע לא מצא כבוד השר לנכון לדאוג לכך שאחד מהשופטים שימונו יהיה שופט ערבי?

אני חושב שהגיעה העת שבבית-המשפט העליון, שאפשר להגיד שהוא בית-משפט שיושב בנושאים מיוחדים על-פי רוב בהרכב מיוחד, תבוא לידי ביטוי גם דעה אחרת של החברה במדינת ישראל, ושבית-המשפט העליון ישקף את המגוון החברתי שבתוך המדינה. האוכלוסייה הערבית מהווה 18% במדינה, ואחרי כל כך הרבה זמן שהנושא הזה הועלה ונדחה פעם אחרי פעם, הגיעה העת ליישם את זה.

אי-אפשר לבוא בתירוץ, בצידוק או בהגנה כביכול, שאין משפטים ערבים שמסוגלים לכהן בבית- המשפט העליון. אני חושב שזו זכות ולא חסד, ויש משפטים ערבים שמסוגלים לכהן ולדון בתיקים, ולא רק ללמוד את פסקי-הדין הניתנים על-ידי בית-המשפט העליון או להופיע בבית-המשפט העליון כעורכי-דין.

לדעתי יהיה זה צעד חכם במסגרת שילוב המשכילים הערבים. אני סבור שגם בבית-המשפט המחוזיים אין ייצוג הולם לשופטים ולמשפטים הערבים, ובכלל לא במערכת השיפוט במדינה.

מאחר שלבית-המשפט העליון יש מעמד מיוחד, ויש בו סמל מסוים, לא רק תוכן, והוא מסמל את החברה, ניתן, לדעתי, בהזדמנות זו לכלול שופט ערבי בין השופטים המתמנים בשלב זה, אם על-ידי השר ואם על-ידי הוועדה, במסגרת שופטי בית-המשפט העליון.

אני רוצה לציין, שהעניין הזה הועלה לא כאן, לא בפעם הראשונה. הוא הועלה קודם לכן בהרבה שלבים על-ידי כמה ראשי ממשלות, ועד היום לא יושם.

הצעד להגדלת מספר שופטי בית-משפט העליון הוא צעד נכון, לדעתי, צעד נכון ומבורך. בית-המשפט העליון דן בסוגיות מאוד מסובכות, ולעתים נדרש להקצות להן הרבה זמן, וזה נוסף על הערעורים הרבים המגיעים אליו. לפני הרפורמה, כל תיק שניתן לערער עליו בפני בית-המשפט המחוזי היה מגיע בפני בית-המשפט העליון, ושופטי בית-המשפט העליון נאלצים לשבת בהרכב של שלושה שופטים. פירוש הדבר, שכמעט רבע ממניין שופטי בית-המשפט העליון חייב לשבת ולדון בתיק אחד, וזה גוזל זמן ומשאבים.

אני סבור שעצם הרעיון מבורך, אבל צריך להביא בחשבון, שזאת ההזדמנות לכלול שופט ערבי בין שופטי בית-המשפט העליון. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה לך.

הצעה לסדר

היו"ר ד' שילנסקי:

כפי שהודעתי, רשות הדיבור לחבר הכנסת דוד מגן להצעה לסדר.

דוד מגן (הליכוד):

האם שר המשפטים ואני מתדיינים מהאולם או מהדוכן?

היו"ר ד' שילנסקי:

מהאולם. לרשותך דקה אחת.

דוד מגן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, הכנסת נקראה היום לדיון מיוחד ביום ה' בשבוע כדי להכריע בסוגיות חשובות, אשר ההכרעה החיובית לגביהן דורשת רוב מיוחד, של רוב חברי הבית.

הכנסת לא יכולה לעבור לסדר-היום נוכח ביזויה על-ידי הממשלה. הממשלה היא זו שלמעשה גרמה לכינוס הישיבה היום, ואין הכנסת יכולה להשלים עם הבהלה שאחזה בה בממשלה. האם מפלגת העבודה הניפה את נס שינוי שיטת הממשל לצורכי תעמולת סרק? מעשי הממשלה ומחדליה היום הם בבחינת בגידה בציבור הבוחרים.

אדוני היושב-ראש, אני שומע אנשים המנסים לתרץ בוויכוח פנימי במפלגת העבודה את הסיבה שהממשלה חזרה בה מההצבעה בקריאה ראשונה על הצעת החוק. אני שומע ששר החוץ אומר, שהוא צבר בינתיים ניסיון, אינו מרוצה ממעמדו העכשווי ובוודאי העתידי של ראש הממשלה, כאשר יוכל לפעול בלי שידיו תהיינה כבולות.

האם בגלל תסיסה או מרד במפלגת העבודה הכנסת צריכה להיות מושבתת מפעולות חקיקה? לא המיעוט, לא התוססים ולא המורדים כנגד רבין הם אלה אשר יכתיבו את סדר-היום. ואני מבקש ודורש בנימוס שההצבעה תתקיים לפי התוכנית המקורית.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה לך. אדוני השר המשפטים, בבקשה.

שר המשפטים ד' ליבאי:

מהיכן, אדוני?

היו"ר ד' שילנסקי:

מהיכן שאדוני רוצה, כך קובע הסדר הטוב.

דוד מגן (הליכוד):

אחרי ששר המשפטים יאמר את תשובתו, אני מבקש לשמוע גם את דעתו הפרטית.

היו"ר ד' שילנסקי:

תשובתו של שר המשפטים אינה מוגבלת בזמן, לכן הוא יוכל לומר את דעתו הפרטית במסגרת הזמן שיש לו. ומאחר שאני יודע שהוא תומך בתיקון – – –

דוד מגן (הליכוד):

עכשיו זו דעתו הסיעתית.

היו"ר ד' שילנסקי:

אתם יודעים שאני נגד שניכם באותו עניין. אבל מה לעשות, ככה זה.

שר המשפטים ד' ליבאי:

ברשות היושב-ראש הנכבד וחברי הכנסת, נראה לי שכשאני עומד כאן ומביע תמיכה בתיקונים בחוק-יסוד: הממשלה, חוק לבחירה אישית של ראש ממשלה, תמיכה זו, נכון לרגע זה, היא תמיכתה של ממשלת ישראל הנוכחית, תמיכתו של שר המשפטים העומד כאן, התמיכה של המפלגה שאותה אני מייצג בכנסת, שנכון הוא שסיעתה ביקשה היום לדחות את השלמת הקריאה הראשונה ואת עריכת ההצבעה היום.

לכן, כדי שלא יהיה ספק, ולבקשתו של חברי, חבר הכנסת מגן – שאת היוזמה הראשונה לשינוי החוק הגשנו יחד, אני והוא – דעתי לא השתנתה כהוא-זה. אני כשלעצמי מצטער על החלטת סיעתי מהיום.

אני רוצה להבהיר לך, נכבדי דוד מגן, שהכנסת כונסה היום מלכתחילה למושב מיוחד כדי לבחור במבקרת המדינה. רק לאחר שעמדתי על כך שזהו סדר-יומה של הכנסת ובכך תיתם הישיבה העלית את השאלה, האם ניתן לקבוע בהמשך היום ישיבה נוספת לעניין חוק זה, שהרי בוודאי יבואו לכאן

היום רבים מחברי הכנסת. ולכן מלכתחילה לא כונסה הכנסת היום לדין בהצעת החוק, אלא מאחר שהיא כונסה לבחירת מבקר המדינה סברתי שהשעה יפה וכשרה כדי להעלות גם את הצעת החוק.

מה שאירע בישיבת הסיעה היום הוא שחברים, שרובם מכהנים בכנסת הזו לראשונה, ובלשון שלנו היינו אומרים שהם "לא התבשלו" עם הצעת החוק ולא מכירים, לא את דרכיה הראשיות ולדעתי גם לא את סמטאותיה, היו להם שאלות נכבדות, ואמרו: למה למהר? אני אמרתי: וכי ממהרים אנחנו? אנחנו עוסקים בזה מ-1988, וישבנו שנתיים בוועדת החוקה, חוק ומשפט, וודאי וודאי שליבנו את כל הנושאים גם בפורומים אחרים, ובסופו של דבר הוכרע בדעת רוב מה שהוכרע, ואנחנו נאמנים לשיטה המקורית ומבקשים ליישם אותה בלי מה שנראה לנו ליקויים או פגיעה רצינית במהותה, הן מהבחינה העניינית והן מהבחינה המעשית. ואני לא נכנס עכשיו לגופו של עניין, כיוון שלא מתקיים עכשיו הדיון.

אמרו החברים: מאחר שאנחנו לא היינו שותפים, אנחנו מבקשים בכל זאת שהות ללמוד יותר את הדברים ולהיות שלמים יותר עם הצבעתנו. נכון הדבר שהיו גם חברים ותיקים בסיעה שהעירו הערות. אבל לא סוד הוא, לא לך ולא לי, שמלכתחילה היו חברים גם במפלגה וגם בסיעה, שאין דעתם נוחה משינוי השיטה.

לכן, דעתי ברורה ונחרצת: אנחנו כמפלגה ואנחנו כממשלה מעוניינים ביישומו של חוק הבחירה הישירה. אני אישית סבור, והממשלה נכון לשעה זו סבורה, שהשיטה אמורה לכלול בתוכה, כפי שהיה מלכתחילה, את שני התיקונים המתבקשים. אפשר, כמובן, לבוא בדברים, והצעתי גם ליושב-ראש הליכוד, חבר הכנסת ביבי נתניהו, שלמשל באותו סעיף שדורש 70 לאי-אמון, אנחנו יכולים להסכים ל-65 במקום 70. הדבר מקובל עלי, כשר המשפטים, על יושב-ראש הליכוד, על השר אמנון רובינשטיין ועל גורמים אחרים.

לכן, בלי שאכנס כרגע למהות הדברים ולהסברים, אני אסתפק באמירה אחת לך. ייתכן שבציבור, וגם ראיתי זאת בקרב חברי הסיעה, לא ערים לכך שהכנסת הבאה לא תהיה ככנסת הזאת. הסמכויות של הכנסת הבאה, אדוני היושב-ראש, תהיינה רבות יותר ומשמעותיות יותר משל הכנסת הזאת. אנשים, כשהם חושבים על ראש הממשלה וכשמפריחים את הסממה, שמא אנחנו נותנים יד לבחירת דיקטטור, שוכחים שראש הממשלה שייבחר על-ידי העם זקוק לרוב בממשלתו, זקוק לרוב בבית הזה כדי להעביר החלטה, כדי להעביר כל חוק בקריאה ראשונה, בקריאה שנייה ובקריאה שלישית. הוא לא יכול לפעול בלי קואליציה ובלי רוב, כי השיטה נשארת פרלמנטרית ולא נשיאותית גרידא.

לראשונה תוכל הכנסת להעלות על סדר-היום הצעה לפטר שר. אין לה סמכות כזאת היום; יש לה, לפי החוק החדש. לראשונה תוכל הכנסת לדרוש נוכחותו של ראש הממשלה בדיון. 40 חברי כנסת יחתמו ויבקשו נוכחות ראש הממשלה וקיום דיון מסוים, וזה יתקיים. מי כמו חברי הכנסת הזאת זוכרים שהיו זמנים, אני לא רוצה כאן לנקוב בשמות, שהכנסת לא ראתה במשך ימים, שבועות וחודשים את ראש הממשלה. זה לא ייתכן.

בכנסת החדשה יהיו לוועדות סמכויות רציניות, שאין להן כיום. הכנסת החדשה היא שתקבע אם תקנות של שרים בנושאים מסוימים יהיו תקנות או לא יהיו תקנות – מגבלה רצינית מאוד על שרי הממשלה – ועוד כהנה וכהנה תקנות ותקנות לשעת-חירום.

לכל הדברים האלה אין רגישות בכנסת, ועוד לא מבינים שהכנסת תעבוד בכלל בצורה אחרת. דואגים – ראש הממשלה. איזה סמכויות נתנו לראש הממשלה חוץ מזה שהוא ייבחר על-ידי העם? ממה החששות?

רון נחמן (הליכוד):

זה דבר פעוט ערך.

שר המשפטים ד' ליבאי:

לא, זה דבר רציני מאוד. אני מאוד בעד זה, וזו הדמוקרטיה בהתהוותה. העם, כל אחד, יש לו זכות לקבוע, ולא מיעוט קטן בתוך הכנסת יכפה על הרוב מי יכהן כראש הממשלה.

לכן, בלי להאריך פה יותר, אני גם לא רציתי להיכנס לזה עד כאן, רציתי להגיד לחברי, שאין מבחינה זו סטייה, נכון לשעה זו, לא בעמדת הממשלה ולא בעמדת המפלגה שאני מייצג בכנסת. אבל, מאחר שרגשו הדברים והחברים ביקשו דיון נוסף ושהות נוספת, הוחלט ברוב לבקש את הדחייה, ומשום כך אני אעלה את ההצעה במועד קרוב אחר. תודה רבה.

דוד מגן (הליכוד):

אדוני השר, אני חושב שהמינימום המתבקש הוא, שתתחייב בפני הכנסת מתי יהיה המועד המאוחר ביותר שבו תידרש המליאה להכריע בהצעה זו.

שאול יהלום (מפד"ל):

עם כל הכבוד למכובדי, אתה מציג כאן עמדה, אבל יש עמדה של שאר חברי הבית, המתנגדים לדיון, ואנחנו לא מבקשים מהשר מועד לדיון. יפה עשה השר שדחה זאת.

דוד מגן (הליכוד):

הדיון היה. הכנסת צריכה לסכם את הדיון. זאת השאלה העיקרית. צריך להצביע. תגיד לנו מתי.

רון נחמן (הליכוד):

אדוני השר, זה מעניין, האופוזיציה צריכה להגן על הממשלה בהחלטה שלה.

שר המשפטים ד' ליבאי:

הפליאה בעיני היא, שהרי הנושא לא צץ ועלה עכשיו או בימים האחרונים. ועדת השרים לענייני חקיקה קיבלה את החלטתה עוד בסוף השנה שעברה. הצעת החוק הונחה על שולחן הכנסת דומני בינואר השנה. ב-28 בינואר, למיטב זיכרוני, הבאתי את הצעת החוק בפני מליאת הכנסת והתקיים כאן דיון, כפי שאתה אומר. מינואר, פברואר, מרס, אפריל, מאי היתה שהות מספקת לחברי כנסת יחידים ולסיעות בכנסת לבקש עיון נוסף, עיון חוזר, ערעור בפני הממשלה, בפני הנהלת הקואליציה – דבר לא נעשה.

לצערי הרב, אולי כרגיל במקרים דומים, ברגע האחרון יש מי שנזכר, ואיננו בטוח ומעלה טענות ומענות. זה חלק מההליך הדמוקרטי.

שאלו יהלום (מפד"ל):

חשבנו שהתייאשתם. אם מינואר עד מאי לא הבאתם את החוק להצבעה, היה ברור, ובצדק, שהתייאשתם.

שר המשפטים ד' ליבאי:

אנחנו הודענו שנביא את ההצעה, בהבדל אחד מכל הצעת חוק רגילה, כדי להעבירה לוועדת החוקה, חוק ומשפט. לקריאה ראשונה אנחנו זקוקים ל-61. מי כמו חברי הנכבד, חבר הכנסת יהלום, יודע שנוכחותם של 61 חברי כנסת בכנסת היא גם כן לא עניין של כל יום. משום כך כיוונו מועד ליום שבו תהיה הצבעת אי-אמון או ליום בחירתה של מבקרת המדינה.

אבל, כאמור, העניין נדחה, הוא לא יורד מסדר-היום, עלי להשלים ולסכם – כפי שאמרת – את הדיון. מאחר שאינני פועל על דעת עצמי ואני כאן נציג של הממשלה, אני אפעל בהתאם להחלטות הממשלה. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חברי הכנסת, זה היה דיון של ממש.

הצעת חוק הנוטריונים (תיקון מס' 4) (אגרה שנתית), התשנ"ג-1993; הצעת חוק רואי חשבון (תיקון מס' 5) (אגרה שנתית), התשנ"ג-1993

(קריאה ראשונה)

היו"ר ד' שילנסקי:

עכשיו נשאל את הכנסת ואת שר המשפטים, האם הם מוכנים לתרום ליעילות הדיון, כי לפנינו שתי הצעות חוק בקריאה ראשונה. הראשונה, הצעת חוק הנוטריונים (תיקון מס' 4) (אגרה שנתית), התשנ"ג-1993, ששר המשפטים צריך להציגה; והצעת החוק השנייה, חוק רואי חשבון (תיקון מס' 5) (אגרה שנתית), התשנ"ג-1993, שגם אותה מציג שר המשפטים.

הדוברים שנרשמו, עד כמה שבדקתי, אולי בתיקון של אחד או שניים, אבל, נדמה לי שלא, זהים. אם שר המשפטים מסכים וגם חברי הכנסת מסכימים, חברי הכנסת הרבים הנוכחים פה – – –

דוד מגן (הליכוד):

הכוונה לדיון אחד על שתי הצעות החוק? – בהחלט.

היו"ר ד' שילנסקי:

דיון אחד וגם המשתתפים בדיון ידברו חמש דקות על שני החוקים גם יחד. אני מבין שיש הסכמה כללית. אדוני שר המשפטים, בבקשה.

שר המשפטים ד' ליבאי:

נכבדי היושב-ראש, חברי הכנסת, אני ממלא אחר בקשה ומביא בקריאה ראשונה את שתי הצעות החוק יחדיו – את הצעת חוק רואי חשבון (תיקון מס' 5) (אגרה שנתית), התשנ"ג-1993, ואת הצעת חוק הנוטריונים (תיקון מס' 4) (אגרה שנתית) התשנ"ג-1993.

תיקון זה בא לייעל את גביית האגרה השנתית לרואי חשבון ולנוטריונים, וכן לקבוע הסדר צודק יותר לגבי מי שמאחר בתשלום האגרה.

היות שהשנה לצורך גביית האגרה היא השנה של הלוח העברי, מוצע להחליפה בשנה הגריגוריאנית, כדי להתאימה לשנת התקציב.

כיום, המאחר בתשלום האגרה, ולו ביום אחד בלבד, חייב בתשלום כפל האגרה. יש בכך לעתים קרובות משום אי-צדק. לכן מוצע לקבוע תוספת מדורגת למאחר בתשלום, לפי מידת האיחור, ובכך יתחייב בכפל האגרה רק כעבור תשעה חודשים. כאשר האיחור בתשלום האגרה הוא מעל לשנה, ייתוספו גם הפרשי הצמדה.

הוראה נוספת קובעת, שאיחור בתשלום האגרה מעל 15 חודשים יביא לשלילת זכותו של בעל הרשיון לשמש רואה-חשבון או נוטריון עד שיסדיר את חובו.

הוראת המעבר קובעת, כי האגרה ששולמה בעד שנת התשנ"ג תקפה עד סוף שנת 1993.

ההצעה מובאת, כמובן, על דעת הגופים הנוגעים בדבר. אודה לכם אם תעבירו אותה לוועדת החוקה, חוק ומשפט. תודה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. אנחנו ניגשים לדיון. רשימת הנואמים סגורה. חמש דקות לכל נואם בדיון המשולב. ראשון המשתתפים בדיון הוא חבר הכנסת דוד מגן. אתה מלא פעילות היום.

דוד מגן (הליכוד):

אחרי החג, אחרי הגבינות והחלב, יש הרבה פעילות.

אדוני היושב-ראש, נכבדי שר המשפטים, חברי הכנסת, אני תומך בשתי הצעות החוק, אבל בקשה לי אליך. רק שרידים מעטים בחוקים הקשורים לאגרות, להיטלים, לכספים ולתקציבים מציינים את התאריך העברי. אני מבין את הצורך, לפי הכתוב בדברי ההסבר ולפי הדברים שאמרת, בהתאמת תשלום האגרה לשנת התקציב מ-1 בינואר ועד 31 בדצמבר. אבל, אם אנחנו מוצאים קומץ של חוקים שבהם "מקדשים" את התאריך העברי לעומת המניין הגריגוריאני, מדוע נתקן ונמחק גם את השרידים הללו?

אני מציע ומבקש, כי במקום חודש תשרי, שלא מתאים בדיוק לשנת התקציב, ייאמר חודש שבט. בדרך כלל אנו מונים את חודש שבט עם ינואר. נמשיך לציין את התאריך העברי ולא נמחק את השרידים הללו. אני מסכים אתך, שמאוד נוח למנות אותו לוח שנה בכל מה שקשור בתשלומים לפי לוח השנה הגריגוריאני. אבל, הואיל ומדובר במעט חוקים, הם לא רבים, ועם כל הכבוד להצעות החוקים הללו, הם לא החוקים החשובים ביותר, קשה מאוד להצביע עבור הצעה, אדוני היושב-ראש, האומרת: מחקו נא את התאריך המופיע לפי הלוח העברי, ואנחנו מקדשים את המניין הגריגוריאני. נפשית קשה מאוד לעשות זאת, ואני מציע ששר המשפטים יתקן את החוק לפי המהות, לפי הרצון, אלא שבמקום 1 בינואר ייאמר א' בשבט. לא תמיד התאריכים הללו יהיו חופפים, אבל זה בהחלט עונה על הכוונה של יוזמי התיקון.

הדבר השני שאני רוצה לומר הוא לגבי הצעת חוק הנוטריונים (תיקון מס' 4). אדוני השר, בהזדמנות זו אני מבקש לשמוע מדוע משרד המשפטים אינו נדיב יותר בהענקת האפשרות לכל עורך-דין מוכר על-ידי לשכת עורכי-הדין לאשר אישורים נוטריוניים, ומדוע המערכת מסתרבלת בתשלומי אגרות למיניהן.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת אברהם פורז איננו. חבר הכנסת דדי צוקר איננו. חבר הכנסת יוסף בא-גד איננו. חבר הכנסת חיים אורון איננו. חבר הכנסת חגי מירום איננו. חבר הכנסת מיכאל איתן איננו. חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה איננו. חבר הכנסת טלב אלסאנע איננו. חבר הכנסת רענן כהן איננו. חבר הכנסת רון נחמן ישנו, בבקשה.

רון נחמן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אדוני שר המשפטים, ראשית דבר רצוני לומר שאני תומך בחוק. העניין הוא טכני, לא מהותי, ויש צורך לתקן. בהזדמנות זו הייתי אומר, שמן הראוי אולי לבחון חוקים אחרים, שמא גם בהם יש צורך לתקן את הדרוש תיקון ולהסדיר את הדבר בהתאם לחקיקה שהבאת היום אל הכנסת.

עם זאת, אדוני שר המשפטים, אני פונה אליך לגבי הנושא המשפטי ביהודה, בשומרון ובעזה, דווקא היום, כאשר מדובר על שיחות שלום עם הערבים הפלשתינים בשטחי יהודה, שומרון ועזה. אחרי שהיית בביקור אצלנו באזור, ידוע לך שגם פלשתינים יהודים גרים ביהודה, בשומרון ובעזה. יש גם כמה פלשתינים יהודים שגרים שם, וגם עליהם באזורים הללו חייבים לחול הוראות, תקנות וחוקים, כמו על שאר תושבי מדינת ישראל.

ידוע לך הקושי בדבר החלת חוקי הכנסת באותם אזורים של יהודה, שומרון ועזה, והצורך שכל חקיקה של כנסת בקריאה ראשונה, שנייה ושלישית תוסדר לאחר מכן בחקיקה הביטחונית בראשותו של הריבון, כלומר אלוף הפיקוד.

לכן הייתי מבקש, ולשם כך גם ביקשתי את רשות הדיבור, עם הגשת התיקון הזה לחוק, שבאופן קבוע, דרך קבע – ואומר זאת לאחר מכן גם לגבי הצעות החוק האחרות שמונחות היום על שולחן הכנסת – באופן קבוע חייבת להיות שיטה, שכל תיקון כזה שנוגע לעניינו של אדם או לעניינה של רשות חייב לעבור במקביל, מייד, לביצוע, דרך מערכת הביטחון והיועצים המשפטיים, כדי שאותם תיקונים שאושרו על-ידי הכנסת בקריאה ראשונה, שנייה ושלישית, ונדונו בוועדות של הכנסת לעומקם, יחולו על התושבים היהודים, אשר לכם כממשלה יש אחריות להם, בשטחי יהודה, שומרון ועזה.

אני אומר את הדברים הללו מכיוון שבמעשה החקיקה של הכנסת יום-יום ושעה-שעה דברים נופלים בין הכיסאות. והפער הגדול שיש בין הזכויות המוקנות לתושבי מדינת ישראל בתוך תחומי גבולות 1967 לבין הזכויות של אלה שנמצאים מעבר לגבולות 1967, והם אזרחי מדינת ישראל ותושביה – הפער הזה הולך וגדל, ויש צורך לעשות עבודת חקיקה נכונה, מתואמת עם כל המשרדים הנוגעים בדבר. ואני מקווה שאולי בעקבות החוק הזה יבדק, למשל, גם הנושא של חוק לשכת עורכי-הדין וחוקים אחרים, לגבי תחולתם, סמכויותיהם וחובותיהם.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת יורם לס איננו. חבר הכנסת עמנואל זיסמן איננו. חבר הכנסת שאול יהלום, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת יגאל ביבי; אם הוא לא יהיה – חבר הכנסת מאיר שטרית, אם הוא לא יהיה – חבר הכנסת סאלח טריף, ואם הוא לא יהיה – אחרון אחרון, חבר הכנסת דן תיכון.

שאול יהלום (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, חבר הכנסת דוד מגן, אני רוצה להרחיב את העיקרון של דבריך. אדוני השר, לכאורה שני החוקים המובאים כאן עוסקים בפרטים טכניים. למעשה מסתתרת מאחוריהם גם שאלה הקשורה לתרבות עמנו.

השאלה היא, מה עושה את העם שלנו יהודי ואת מדינת ישראל מדינה יהודית. התשובה מורכבת מגורמים רבים, חלקם חקיקתיים, חלקם תורשתיים וחלקם תרבותיים. נעסוק לרגע בתרבות יהודית. זוהי תרבות המיוחדת לעם היהודי, ייחודית לו, ואינה נמצאת בעמים אחרים. תרבות זו מורכבת משפה, ממנהגים ומסמלים, שכולם שייכים וייחודיים לעם היהודי.

אחד המרכיבים החשובים בתרבות היהודית, המאפיין את היהדות מאז הולדת עמנו ועד היום, הוא הלוח העברי. חיי התרבות של העם, המסורת והמנהגים שלו מוצאים את ביטויים בלוח השנה שלו. תמיד נהג העם היהודי בארץ ובגולה להתבצר מאחורי לוח השנה היהודי, שעמד, כמובן יחד עם גורמים נוספים, כתריס וכמחסום בפני בליעתנו על-ידי תרבות נכר וחיסולנו הרוחני כעם עצמאי, שעצמאותו אינה היסטורית בלבד אלא מיוחדת בתרבות ובערכים חיים. הלוח העברי, שקדם ללוח הנוצרי באלפי שנים, הוא ציון לחוכמה ולבינה היהודית. הוא הלוח היחיד התואם בשלמות את הטבע והעולם. הוא מאחד את כל היתרונות, הן של הלוח הנוצרי, המותאם לשמש, והן של הלוח המוסלמי, המותאם לירח.

מלכתחילה כל יהודי חייב היה לראות בלוח העברי ציון גאווה, כמאפיין לאומיותו ויהדותו, ולהשתמש בו יותר ויותר. לכן המסקנה שהיתה חייבת להדריך את מדינת ישראל כמדינה יהודית היא חזרה ושיבה אל הלוח העברי. מן הראוי היה לתכנן על-פיו יותר ויותר את סדרי הזמן בחיי המדינה. את מוסדות החינוך יש לפתוח על-פי התאריך העברי, ואת המשכורות לשלם על-פי השנה העברית. לא יהיה בכך שום אסון אם בשנה מעוברת יקבלו העובדים משכורת שלוש-עשרה. יתנוסס התאריך העברי בראש כל מסמך, ונקפיד להשתמש בו בחיי היום-יום.

אבל ממשלת ישראל עושה היום בדיוק את ההיפך. עומד כאן שר המשפטים, נציגה של ממשלת ישראל, ומפנה עורף ללוח העברי. הוא מציע שינוי של שני חוקים, מבין החוקים המעטים שפועלים על-פי הלוח העברי, והפיכתם לחוקים על-פי הלוח הנוצרי, או בלשון ההסברים להצעות החוק, על-פי הלוח הגריגוריאני, שקרוי על שמו של כוהן דת נוצרי, האפיפיור גריגוריוס ה-13. הלא נבוש? בהסבר להצעת החוק נאמר, שהמטרה היא להקל את הנהלת החשבונות של רואי-החשבון ושל הנוטריונים; אני חוזר: להקל את הנהלת החשבונות של רואי-החשבון.

ריבוננו של עולם, על מי יש לנו להקל? על רואי-החשבון, שהם המומחים הגדולים ביותר לענייני חשבונות והתאמתם? או על הנוטריונים, שהם משפטנים עתירי ותק וניסיון ובקיאים בכל נבכי החקיקה ומטמוניה? את רשיון הנהיגה שלהם הם יודעים לשלם באמצע השנה; את מבחן הרישוי לרכבם הם יודעים להעביר באמצע השנה; את החוזה לחידוש שכירת משרדיהם הם יודעים לחדש

באמצע השנה; רק מה? רחמנא ליצלן, את האגרה הם לא יהיו מסוגלים לשלם בחודש תשרי, וחייבים להקל עליהם ולשנות את החוק.

ועוד נקודה לסיום, דווקא לחברי הבית המייצגים או מודעים יותר לצד החילוני של היהדות. לנו, לשומרי המצוות, יש מעגל אפיונים רחב מאוד ליהדות. במרכז שמירת תורת ישראל ומצוותיה. אין לנו התלבטויות בנושא "מיהו יהודי", ויש לנו מסכת תשובות רחבה מאוד למשמעות היהדות בימינו. היהדות החילונית, המנתקת עצמה מחובת שמירת הדת, נשארת בהכרח עם מעגל אפיונים מצומצם יותר. אף-על-פי-כן הם טוענים שהיהדות שלהם, החילונית, חזקה, רלבנטית ואמיתית, למרות המעגל היותר מצומצם. ובתוך מעגל מצומצם זה שמורה גם משבצת קטנה ללוח העברי כחלק מן התרבות והשפה. אנא, אני פונה דווקא אליהם: אל תחסלו את המשבצת הזאת, שהרי בכך אתם מקטינים עוד יותר את המעגל, שכבר צומצם על-ידיכם בשל הניתוק, הבלתי אפשרי לדעתנו, בין הדת ללאום. אנא, השאירו את החוקים המעטים הפועלים לפי הלוח העברי במקומם ובתוקפם. תודה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת יגאל ביבי איננו. חבר הכנסת מאיר שטרית איננו. חבר הכנסת סאלח טריף איננו. חבר הכנסת דן תיכון איננו. אדוני שר המשפטים רוצה להשיב?

דוד מגן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, עד שהשר משיב. הואיל ואין אף אחד מהקואליציה, רצוי שהשר יכריז כי הוא רואה בהצבעה הצבעת אמון או אי-אמון בממשלה. הזדמנות נדירה להפיל את הממשלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

הנה חבר הכנסת דן תיכון. אילו באת דקה אחת קודם, היית זוכה להשמיע את דבריך.

דן תיכון (הליכוד):

יש לי דבר חשוב לומר.

היו"ר ד' שילנסקי:

אבל השר כבר על הבמה.

דן תיכון (הליכוד):

מותר לשאול אותו שאלה?

היו"ר ד' שילנסקי:

אם הוא יסכים, ויש להניח שבאווירה הטובה שישנה הוא יסכים, גם בהתחשב בזה שקיצרנו בזמן. אתה מסכים, אדוני השר?

שר המשפטים ד' ליבאי:

השאלה מופנית אלי?

היו"ר ד' שילנסקי:

כן.

שר המשפטים ד' ליבאי:

במה אנו עוסקים, ידידי יושב-ראש הוועדה לענייני ביקורת המדינה?

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת תיכון, תרשה לו לגמור את דברי תשובתו, אולי בדברי התשובה תהיה גם תשובה על שאלתך. אחר כך, אם הוא יסכים, תוכל להציג את השאלה. נכון? יופי.

דן תיכון (הליכוד):

יש לי ברירה?

היו"ר ד' שילנסקי:

הנה, אתה רואה, בינתיים זכית שהגיעה גם חברה מהקואליציה, כך שאינך בודד במערכה.

שר המשפטים ד' ליבאי:

ברכותי, חברתי.

בתגובה על דברי הדוברים הנכבדים – ראשית, עניין השינוי בתאריכים. לאמיתו של דבר, כאשר מדובר ברואי-החשבון, אנחנו מניחים שהן מועצת רואי-חשבון והן לשכת רואי-חשבון אמונים על ניהול ענייניהם כל עוד העניינים סבירים. והנה, מועצת רואי-חשבון היא שהחליטה והיא שהציעה לשנות את מועד תשלום האגרה ולקובעו על-פי שנה קלנדרית, כפי שנהוג בדרך כלל במשק. לכן אנחנו ראינו כאן להיענות למשאלה זו של גוף נכבד זה.

עם זאת, שמעתי הערות מסוימות, שחוששים שמא יש כאן תקדים או נטייה לזנוח, מה שלא התכוונו, את ציון המועדים לפי הלוח העברי. לכן הצעתי, שעניין זה יובא לתשומת לב חברי ועדת החוקה, חוק ומשפט. הם ממילא יזמינו את הנשיא והנשיאות של לשכת רואי-חשבון וידונו אתם בשאלה, מדוע אי-אפשר להמשיך בניהול החשבונות על-פי הלוח העברי הנוכחי. אני מניח שחברי הוועדה יצביעו לגופו של עניין, משום שהעניין הוא לגופו ואין בו כל שיקול זר.

לשאלה אחרת ששאל חבר הכנסת דוד מגן, מדוע לא יינתן רישוי לכל עורך-דין לעסוק כנוטריון – המדיניות היא לבקש שלעורך-דין תהיה תקופה של ותק במקצוע, שיהיה לו ניסיון במקצוע בהתאם למה שמתחייב, לפי דעת אלה שקבעו זאת, מאחריותו ומתפקודו של הנוטריון. דברים אלה הם לאו דווקא עניין שאין בלתו, אפשר לחזור ולשקול את העניין. מאחר שלוועדה יוזמנו גם הנוגעים בדבר מלשכת עורכי-הדין ווועדת הנוטריונים, ודאי אפשר יהיה להעלות שאלה זו בוועדה, כי היא לא כרוכה כלל ולא קשורה בהצעת החוק שלפנינו.

ולאחרונה, לחבר הכנסת רון נחמן – הוא יצא, אני רואה – המעלה משאלה שגם היא חורגת מהצעת החוק הקונקרטית. הוא מבקש, שאם הכנסת מחוקקת הסדר מסוים שחל בשטח מדינת ישראל, שהרשויות המוסמכות לכך, וזו הרשות הצבאית, המפקד הצבאי, יעתיקו אותה הוראה וייטנו לה תוקף בתחומי יהודה, שומרון ועזה. זה שוב נושא, אדוני היושב-ראש, שחורג מעבר לנושא שנדון כאן עכשיו. אני יכול רק לבדוק את הנושא ולהעלות אותו בפני ראש הממשלה ושר הביטחון, משום שדבר כזה לא ייתכן, אלא על דעתו ועל-פי תיאומים שייעשו. לכן, בלי לנקוט עמדה, אני מעביר את המשאלה הזאת לראש הממשלה ושר הביטחון.

עד כאן. אני מבקש מהכנסת – – – דן תיכון מבקש עכשיו לשאול.

היו"ר ד' שילנסקי:

כן, בבקשה.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אדוני שר המשפטים, בתפקידי-תפקידך כיושב-ראש הוועדה לענייני ביקורת המדינה, קיבלתי מכתב מכמה מן המנהלים הבכירים ביותר במשק בתחום הכלכלי, מרביתם רואי-חשבון, והם הציגו בפני את השאלה הבאה: מאחר שאנחנו מנהלי חברות ואיננו עוסקים בראיית-חשבון, מדוע יושת עלינו מלוא האגרה, וזאת על אף העובדה שאנחנו לא עוסקים בראיית-חשבון? מדוע לא תיקבע אגרת מינימום לאלה שהם רואי-חשבון, רוצים לשמור על מעמדם, אבל אין להם ולא כלום, ובמשך שנים רבות, עם המקצוע ראיית-חשבון?

אני הפניתי את הבקשה למועצת רואי-חשבון. לצערי הרב, לא זכיתי למענה. כמדומני שאתה היית פעם נוכח כשהעליתי את הבעיה הזאת בוועדה לענייני ביקורת המדינה.

שר המשפטים ד' ליבאי:

חברי דן תיכון, הרי הנושא הוא בתחום הסמכות, במידה רבה, של אותה מועצת רואי-חשבון שאתה התייחסת אליה, ולכן אני מציע, שכאשר יתקיים הדיון בהצעת חוק זו, שמעלה לדיון נושא שקשור באגרות, נברר את השאלה שאתה העלית. אינני רוצה לנקוט עמדה, משום שהדבר יכול והוא קשור במדיניות מסוימת של המועצה, ואני מעדיף שציגי המועצה יהיו נוכחים ויביעו עמדה. לכן, אני רושם את הדבר לפני, ואני אדבר עם יושב-ראש מועצת רואי-חשבון ואבקש ממנו להתייחס לשאלה הזאת, וגם להתייחס אליה בישיבת הוועדה.

אני מבקש להעביר את הצעות החוק השתיים לוועדת החוקה, חוק ומשפט. תודה רבה.

היו"ר י' עזרן:

תודה רבה, אדוני השר. אחרי הדיון המשולב בשני החוקים והמלצת השר ותשובתו, אני מבקש להצביע על כל הצעת חוק בנפרד. ובכן, הצעת חוק הנוטריונים (תיקון מס' 4) (אגרה שנתית), התשנ"ג-1993, וזאת בקריאה ראשונה. מי בעד ומי נגד העברתה לוועדת החוקה לשם הכנתה לקריאה שנייה ושלישית?

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 3

נגד – 3

נמנעים – 1

היו"ר י' עזרן:

ובכן, שלושה בעד, שלושה נגד, אחד נמנע – – –

שר המשפטים ד' ליבאי:

אני אחזיר לכם באותה מטבע. לא עומדים כאן ואומרים שתתמכו בחוק – – – אני חשבתי שיש לנו תומכים, לכן, כיוון שתמכתם, לא יצאתי לגייס אנשים – – – לימדתם את שר המשפטים שלא לסמוך על הבטחה.

היו"ר י' עזרן:

אדוני השר, יש לנו עוד הצבעה אחרת.

שר המשפטים ד' ליבאי:

אני אעלה את זה בעוד שבוע.

היו"ר י' עזרן:

אדוני השר, בכל זאת יש לנו עוד הצבעה אחרת.

רון נחמן (הליכוד):

לא ראיתי דבר כזה.

דוד צוקר (מרצ):

— — —

היו"ר י' עזרן:

איפה היית, חבר הכנסת דדי צוקר? נפלנו בהצבעה.

דוד צוקר (מרצ):

אני רוצה להשיב.

רון נחמן (הליכוד):

אדוני השר, אני לא רוצה לענות כאן – – –

היו"ר י' עזרן:

אין צורך לענות.

רון נחמן (הליכוד):

– – – באת בטענה למישהו שנמנע. כל הממשלה איננה וכל המפלגה שבשלטון איננה.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני השר, ברשותך.

היו"ר י' עזרן:

אני אתן לאדוני.

רון נחמן (הליכוד):

אני רגיל לזה, אני רגיל לאיומים כאלה – – – גם כאן אני רגיל, אדוני היושב-ראש. זה לא יכול לעבור ככה. אני רגיל לשיטות כאלה – – –

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת רון נחמן, אתה מוכן להקשיב? אתה רוצה לתת לי לומר מלה בבקשה?

רון נחמן (הליכוד):

גם אצל שר הבריאות – – –

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת רון נחמן, אני קורא אותך לסדר פעם אחת.

רון נחמן (הליכוד):

תקרא עוד פעם לסדר.

היו"ר י' עזרן:

אז אני אקרא אותך עוד פעם לסדר, אתה רוצה?

רון נחמן (הליכוד):

— — —

היו"ר י' עזרן:

אני קורא אותך לסדר בפעם השנייה. אתה רוצה שאקרא לך פעם שלישית? תקשיב. נרגעת? אתה אמרת – – –

רון נחמן (הליכוד):

דווקא משר המשפטים שאני אקבל הרצאה כזאת?

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת רון נחמן, אנא ממך. קודם כול, הרי אמרת שמשום כבודו של השר אינך רוצה להגיב.

רון נחמן (הליכוד):

שתקתי.

היו"ר י' עזרן:

לא שתקת. הרעשת. זו זכותך. אינני בא אליך בטענות. דבר אחד ברור, לא היו כאן שום איומים. ברשותך, אסביר. זכותו של שר, שאם נותנים לו הרגשה ותחושה ואומרים לו – – –

רון נחמן (הליכוד):

— — —

היו"ר י' עזרן:

זה מה שהתקבל. אני לא מצדיק ולא נוקט עמדה. אבל לומר איומים – לא היו כאן איומים. אני מצטער מאוד.

דן תיכון (הליכוד):

תרשה לי, אדוני השר.

היו"ר י' עזרן:

בבקשה.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני השר, תשומת לבך. אנחנו מצויים בכנסת ואנחנו תומכים, לפחות בקריאה ראשונה, בשתי הצעות החוק. אבל לא יעלה על הדעת, שהקואליציה לא תכבד אותנו בנוכחותה. אני יכול – – –

דוד צוקר (מרצ):

זה בגלל עלבון? אתה תומך או לא תומך בחוק? אתה עושה צחוק מהעניין?

דן תיכון (הליכוד):

אל תפריע לי.

שאול יהלום (מפד"ל):

— — —

דוד צוקר (מרצ):

אתה לא נראה כל כך אומלל.

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת יהלום, שב על מקומך, אנא ממך. חבר הכנסת יהלום, חבר הכנסת יהלום.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, לא הייתי מבקש ממך את זכות הדיבור – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

— — —

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת יהלום, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה. חבר הכנסת יהלום, אני קורא אותך לסדר בפעם השנייה. חבר הכנסת יהלום, נקראת לסדר פעמיים. אתה לא נותן לחברך לאופוזיציה לדבר.

דן תיכון (הליכוד):

אדוני, אין פה שאלה של אופוזיציה או קואליציה. בסך הכול אני בא ומעלה כאן טיעון, שהכנסת וועדותיה, לעתים קרובות הקואליציה לא מכבדת אותן בנוכחותה. הולך ונוצר מצב, שחברי הכנסת של הקואליציה, בחלקם הגדול, ובעיקר של הסיעה הגדולה, נעלמים מן הבית, נעלמים מן הוועדות. זו היתה המחאה של כמה חברי הכנסת. הם לא נגד התיקון, וודאי שהם לא פוסלים את הרעיון על פניו. אבל זה תפקידה של האופוזיציה כשהקואליציה לא מתפקדת כהלכה.

היו"ר י' עזרן:

תודה רבה, אדוני. בבקשה, חבר הכנסת דדי צוקר.

שאול יהלום (מפד"ל):

זה דיון חופשי? גם אני מבקש את רשות הדיבור.

היו"ר י' עזרן:

אם תבקש – תקבל, אבל אתה אף פעם לא נותן לי את הכבוד לתת לך. אתה לוקח. אתה אומר, לי לא נותנים, אני לוקח.

דוד צוקר (מרצ):

אני לא רוצה להתייחס עכשיו למה שהשר כבר ענה לחברי הכנסת, שמשלים ומטעים שר שבא ומנמק חוק; מודיעים לו שהם יתמכו, ותוך – חבר הכנסת תיכון, תודה בזה – הטעיה, שלא להשתמש במלים חריפות יותר – – –

דן תיכון (הליכוד):

לא אמרתי זאת.

דוד צוקר (מרצ):

אני אומר את זה.

על זה ענה השר מה שענה. כן, היד רושמת, בכל הכבוד.

אני רוצה לומר לחבר הכנסת דן תיכון, זו פעם ראשונה שאני שומע בכנסת שנציג האופוזיציה בא וקובל על אי-נוכחות של אנשי הקואליציה. זה ממש מעניין.

דן תיכון (הליכוד):

דוד צוקר (מרצ):

תקשיב רגע.

למה אני רוצה לומר לך שהדברים האלה הם צביעות? משום שבדרך כלל האופוזיציה צריכה לשמוח שאנשי הקואליציה אינם כאן; הם יכולים לעשות אז מה שהם רוצים. אל תבוא ותתבכין, ובשם העובדה שאין פה חברי קואליציה אתה תבוא ותאמר שהתנגדת. היתה לכם התנגדות לא-עניינית, תוך הטעיית השר, משום שאתה יודע שהוא יכול היה לזמן כאן את מי שהוא רצה. אתם הטעיתם אותו והשליתם אותו.

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת צוקר, אני מבקש ממך לחזור מהביטוי "תתבכין".

דוד צוקר (מרצ):

בסדר.

היו"ר י' עזרן:

תודה. אני חושב בכנות שהנימוק של חבר הכנסת דן תיכון, בלי לנקוט עמדה – זכותו למחות בצורה שנראית לו.

דוד צוקר (מרצ):

היו"ר י' עזרני:

כן, זכותו למחות על זה שלא באים.

דוד צוקר (מרצ):

לזה קוראים דמעות תנין.

שאול יהלום (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש – – –

היו"ר י' עזרני:

בבקשה, חבר הכנסת יהלום.

שאול יהלום (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, אני מוחה בזה בכל תוקף על דברי שר המשפטים לאחר ההצבעה, כשהחוק לא עבר, ועל דברי יושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט – "היד רושמת", "אנחנו נראה לכם בשבוע הבא". מה קורה כאן? היתה הצבעה דמוקרטית. חברים אולי השתכנעו מהדיון. אולי חבר כנסת אחד או שני חברים השתכנעו מדברים שנאמרו, שהקואליציה הולכת לפגוע בלוח העברי ולשנות תאריכים, לא בחוק אחד אלא בשני חוקים, ולעבור בהם מהלוח העברי ללוח הנוצרי. זה עניין שצריך לתמוך בו? זה עניין תרבותי ממעלה ראשונה, ולכן הפילו את שתי ההצעות. יביא השר שתי הצעות שאינן פוגעות בלוח העברי, יתמכו בהן.

היו"ר י' עזרני:

לידיעתך, ההצעה השנייה עדיין לא נפלה. אל יתהלל חוגר כמפתח.

שאול יהלום (מפד"ל):

נכון, נכון.

לכן אני פונה לנציגי הקואליציה, לשר ולחבר הכנסת דדי צוקר להפסיק עם הסגנון הזה – "נראה לכם בשבוע הבא" ו"היד רושמת".

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת יהלום, מספיק. בבקשה, כדי שלא לקפח את חבר הכנסת רון נחמן, דקה אחת. זה לפני משורת הדין.

רון נחמן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני מוכרח לומר שאני מופתע מהתגובה של שר המשפטים.

אני חוזר ואומר, אדוני שר המשפטים, אני תומך בחוק. נמנעתי מסיבות אחרות לחלוטין.

אני חוזר ואומר, לא יכול להיות שלאחר הצבעה יבוא שר, ובעיקר שר המשפטים, וישתמש בשפה ששמענו. אני עומד יום-יום בפני שפה כזו של איומים מפי שרי ממשלת ישראל. נבחרתי לכנסת הזאת כדי להביע את מה שאנחנו רוצים לומר.

היום שמענו דברים מפי שר המשפטים כאן במליאה, והיום ראינו תמונה דומה גם בוועדת הכספים. אף אחד מהסיעה שלך לא היה היום בוועדת הכספים; אף אחד. ואף אחד מהסיעה שלך לא היה כאן במליאה. אתה בא בטענות לאנשים שיושבים כאן?

אני חושב שהדברים האלה הם פסולים. אתה לא יכול לבוא אחרי ההצבעה וכשר לומר דברים שאמרת.

מה אני צריך לחשוב אם אני אבוא אליך עם הצעת חוק, מה תגיד לי – זו לא הצעה פרטית שלך.

קריאות:

רון נחמן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, שיושב-ראש ועדת החוקה של הכנסת יתעלה קצת.

היו"ר י' עזרן:

תודה, תם זמנך, חבר הכנסת נחמן.

דוד צוקר (מרצ):

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת דדי צוקר, זה לא ישנה את העובדה, שאם אדוני היה יושב פה, כל הדיבורים האלה היו נמנעים, מפני שהיה חסר רק קול אחד.

רון נחמן (הליכוד):

נכון מאוד.

אברהם הירשזון (הליכוד):

שיטות מפא"י הישנות.

רון נחמן (הליכוד):

אתה רוצה לחזור לשנות ה-50.

נעמי חזן (מרצ):

התגובה שלך איננה עניינית.

רון נחמן (הליכוד):

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת רון נחמן, אני מזכיר לך שנקראת לסדר פעמיים. אדוני השר, בבקשה.

אברהם הירשזון (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, מאיימים עלינו בכנסת ישראל.

היו"ר י' עזרן:

איזה איומים?

דן תיכון (הליכוד):

ההצעה השנייה, להעביר לוועדת הכספים.

רון נחמן (הליכוד):

אני מבקש להעביר לוועדת האתיקה את הדבר הזה.

קריאות:

היו"ר י' עזרן:

בבקשה, אדוני השר.

דן תיכון (הליכוד):

לפחות עוררת את המליאה.

שר המשפטים ד' ליבאי:

חברות וחברי הכנסת, נכבדי היושב-ראש, אני שמח לראות שינוי מהותי לעומת מה שהיה פה לפני כמה דקות, שישבו פה שניים-שלושה חברים. בינתיים התאספו ובאו לכאן חברים נוספים. אני מברך את כל הבאים, שלא היו עדים למתרחש.

אני רוצה שלא יהיה ספק לגבי דבר אחד: אני משתדל כמיטב יכולתי, בייחוד כיושב-ראש ועדת השרים לענייני חקיקה, להחליט בכל הצעת חוק לגופה. וגם אם אגיד לכם שלא משנה לי שם המציע אלא העניין, ייתכן שבאווירה שבכנסת לא תאמינו לי. כך אני אמשיך לנהוג, ואני לא מתכוון לא להתחשבן ולא לעשות חשבונות, אלא להמשיך להיות ענייני. כך אני חי עם עצמי.

עכשיו לעניין שהיה כאן. אני לא מצפה, בהיעדרן של סיעות הקואליציה, שסיעות האופוזיציה תחדלנה למלא את תפקידן, ואם הן מבקשות להצביע נגד הממשלה, זו זכותן, ומי אני בכלל שאשאל: מדוע הצבעתם נגד הצעת חוק של הממשלה?

ההערה שהערכתי כשקמתי ממושב וראיתי את הדיון כדיון שהסתיים, והסתבר שהיה צריך להצביע על עוד הצעת חוק, היתה רק אחת: משהיו באולם שלושה אנשים, ואחד קם ועלה ופתח את דבריו – הרי זה רשום בפרוטוקול – ואמר: אני תומך בהצעת החוק או בשתי הצעות החוק, ואמר מה שאמר, ובא שני לדון ואמר: אני תומך בהצעת החוק – ואפשר לבדוק את דברי, שהרי יש פרוטוקול – אני חושב שחבר כנסת שאומר זאת, זה צריך לחייב אותו בהצבעה, אלא אם כן הוא ייתן לשר התרעה ויאמר: צר לי, שמעתי עוד דברים, שקלתי, שיניתי את דעתי, תדע לך שאינני יכול לעמוד בדיבורי. על זה הערכתי מה שהערכתי. לא ביקשתי שיבינו יותר מדברי ולא התכוונתי ליותר מזה.

קריאה:

שר המשפטים ד' ליבאי:

לי, ביחסים הבין-אישיים בבית-הנבחרים, זה גרם מפח נפש מסוים, כי מאחר שמדובר בהצעות חוק מקצועיות, שיזמו אותן מועצת רואי-חשבון והוועדה לנוטריונים – ומדובר בדברים שבמקצוע, זה לא עניין שבפוליטיקה ובהבדלי השקפה, ואנחנו כולנו רוצים את טובת המקצוע, ויש מקום לדון בכך

בוועדת החוקה – אני הבינתי שהגישה של חברי הכנסת עניינית, כיבדתי אותם על כך שהם לא מצביעים לפי קואליציה ואופוזיציה, והבנתי שהעניין יעבור בשלום. לכן ההצבעה נפלה כהפתעה, אבל לא קרה שום דבר.

דוד צוקר (מרצ):

לא קראו לנו.

שר המשפטים ד' ליבאי:

אפשר להעלות את העניין מחדש, ותהיה דחייה מסוימת, רק צר לי – אני אומר זאת עוד הפעם – בהתחשב ביחסים הבין-אישיים.

אחרי ההבהרה הזאת – – –

היו"ר י' עזרני:

אדוני, חבר הכנסת דדי צוקר, יושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט, לא קראו לך שמית, אבל צלצלו. הרי ידוע שהפעמון – – –

דוד צוקר (מרצ):

לא הזעיקו אותנו, כי ידעו – – –

היו"ר י' עזרני:

מה זה "להזעיק"? סליחה, גברתי סגנית המזכיר – – –

רון נחמן (הליכוד):

— — —

אליהו בן-מנחם (העבודה):

רון נחמן (הליכוד):

אבל אתה לא היית כאן בכלל.

שר המשפטים ד' ליבאי:

חברים, אני מבקש מסיעות הקואליציה – – –

אברהם הירשזון (הליכוד):

קריאות:

שר המשפטים ד' ליבאי:

חברי בסיעות שבכאן, אנא, לא נחפש תירוץ לאי-נוכחות. האי-נוכחות לא היתה במקומה.

היו"ר י' עזרן:

נכון.

שר המשפטים ד' ליבאי:

הפעולה שננקטה על-ידי האופוזיציה היתה לגיטימית לחלוטין, ולכן רציתי להבהיר עוד הפעם, שהערתי לא כוונה נגד אופוזיציה ולא נגד סיעה, אלא שני חברים שעלו לכאן והציגו את עמדתם – – –

—

אליהו בן-מנחם (העבודה):

מי אלה?

רון נחמן (הליכוד):

אני הצבעתי – – –

אליהו בן-מנחם (העבודה):

לך זה מתאים.

שר המשפטים ד' ליבאי:

וזה שינה את תוצאות ההצבעה. אני חושב שהדברים ברורים.

קריאות:

— — —

חיים אורון (מרצ):

— — —

שר המשפטים ד' ליבאי:

אני מבקש מכבוד היושב-ראש להמשיך בהצבעה על הצעת החוק השנייה. תודה רבה.

קריאות:

— — —

אברהם הירשזון (הליכוד):

הביטויים שלכם הם יום שחור.

היו"ר י' עזרן:

מה עשית עכשיו, חבר הכנסת בן-מנחם? חבר הכנסת אלי בן-מנחם, תעזוב. אנחנו עוברים להצבעה.

חיים אורון (מרצ):

דן תיכון (הליכוד):

אתה לא יודע על מה מדברים כאן.

רון נחמן (הליכוד):

אתה לא היית באולם.

חיים אורון (מרצ):

קריאות:

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת רון נחמן, אני עומד להוציא אותך. תן לי להצביע, בבקשה, תן לי להצביע על החוק.

דן תיכון (הליכוד):

רק רגע, הצעתי להעביר לוועדת הכספים.

היו"ר י' עזרן:

שמעתי, אדוני.

אברהם הירשזון (הליכוד):

לוועדת החינוך והתרבות. יש לזה גוון תרבותי.

היו"ר י' עזרן:

לפי הנוהל זה יעבור לוועדת הכנסת.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת אלי בן-מנחם, אתה לא עוזר לי.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אני רק שאלתי.

היו"ר י' עזרן:

אני מבקש ממך, אנחנו באמצע הצבעה, אנא ממך.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אם זה לא מחייב – – –

היו"ר י' עזרן:

לא מחייב.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

— — —

היו"ר י' עזרן:

אדוני, זו טעות שלך להאמין להם.

שאול יהלום (מפד"ל):

— — —

אברהם הירשזון (הליכוד):

— — —

היו"ר י' עזרן:

שר המשפטים שילם ביוקר רב על האמון שנתן. לכן, אדוני, אל תאמין. זכותם להצביע כפי שהם מבינים.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

וזה מותר?

היו"ר י' עזרן:

מותר בהחלט. פה זה בית-חינוך? זו זירת התגוששות.

שאול יהלום (מפד"ל):

אברהם הירשזון (הליכוד):

זאת לא בעיה.

היו"ר י' עזרן:

הרי אנחנו חיים בתקופה של אמבושים, לצערי הרב, ואתה יודע את זה.

אברהם הירשזון (הליכוד):

בתקופה של איומים.

היו"ר י' עזרן:

הלוואי שיהיו אמבושים כאלה, ולא אחרים שיביאו אסונות.

אברהם הירשזון (הליכוד):

ימי מפא"י העליזים.

היו"ר י' עזרן:

ובכן, אנחנו עוברים כעת ---

שר האנרגיה והתשתית א' רובינשטיין:

אדוני היושב-ראש, זה חוקי, אבל זה לא מותר.

אברהם הירשזון (הליכוד):

— — —

קריאות:

— — —

חיים אורון (מרצ):

— — —

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת ג'ומס — — —

(צחוק באולם)

קריאות:

— — —

היו"ר י' עזרן:

לא, לשם הזה יש לו תגובה אינסטינקטיבית ומאוד אוהדת. לכן ביקשתי.

חיים קופמן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אין שם כזה בין 120 שמות חברי הכנסת.

היו"ר י' עזרן:

חבר הכנסת אורון – תיקנתי.

ובכן, אם לא אמרתי, אני חוזר וקובע, שהצעת חוק הנוטריונים (תיקון מס' 4) (אגרה שנתית) לא עברה מאחר שהיו שלושה בעד ושלושה נגד ואחד נמנע.

אנחנו עוברים עכשיו להצבעה על הצעת חוק רואי חשבון (תיקון מס' 5) (אגרה שנתית), בקריאה ראשונה. מי בעד העברת הצעת החוק לוועדה שתקבע ועדת הכנסת?

הצבעה מס' 7

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 16

נגד – 3

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק רואי חשבון (תיקון מס' 5) (אגרה שנתית),

התשנ"ג-1993, לוועדה שתקבע ועדת הכנסת נתקבלה.

היו"ר י' עזרן:

ובכן, 16 בעד, שלושה נגד, ללא נמנעים, אני קובע שהצעת חוק רואי חשבון (תיקון מס' 5) (אגרה שנתית), התשנ"ג-1993, עוברת לוועדה שתקבע ועדת הכנסת, לשם הכנה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

תודה רבה, רבותי. הישיבה נעולה. הישיבה הבאה תתקיים, אם ירצה השם, ביום שני, בשעה 16:00. תודה.

הישיבה ננעלה בשעה 14:57.